

II. SÁNDOR CZÁR SZOBRA HELSINGFORSBAN AZ EGYETEM ÉS A SZÉKESGÖTYHáz ELŐTT.

Helsingfors határában némely helyen olyan friss a jég működésének minden nyoma, mintha csak ma tűnt volna el az általános jégtakaró.

Az országban nincsenek szőz szoros értelmében vett hegyek. Alacsony, egyforma halmok, lapos magaslátok mindenütt s a hol nem teljesen kopár a szikla, ott erdőszeg fed mindent. A hullámos halomvidéken teménytelen a tó, hisz e miatt nevezik Finnországot az ezer tó országának, de nevezhetnék az ezer sziget országának is, mert sehol sincs nyílt, nagy tó-felület, hanem a tavakat számtalan apró sziget lepi el. És ez mind kemény sziklából van.

Azt hinné az ember, hogy ott, a hol annyi a tó, és annyi a sziget, a hol mindent fenyes erdő borít, ott kell a világ legváltozatosabb, legfestőbb tájképeit keresni. De a szigetek laposak, mintha homokból volnának, a partok alacsonyak s olyan egyforma a kép mindenütt, hogy valóban tökéletes útvesztő lehet.

A magasabban fekvő tavakból a vizek örvénylő sellőkön és zuhatagokon át törnek alá, mély ágyat vájva a kemény sziklába. Zord fenyes köröskörül, kemény sziklába vése minden folyomány, hideg, ködös, vagy fagyosan derült ég s a mennydörgő robajjal alázuható fehér habtömeg: olyan magasztos, olyan hideg kép, olyan mint az ország lakója: hideg, fagyos és mégis olyan óriási erő lakik benne!

Az ország belsejében falvakról alig lehet sző. A főbb közlekedési vonalak mentén sűrűn elszőzva rejtőznek az erdőben a csinos, villaszerű faházak, mindenhova pompás utak vezetnek, mindenütt rend és szorgos tisztaság. Mintha mindenfelé valami jól rendezett fürdőhely ányas parkjában, csinos villák között járnának. Különösen Oroszország szennyes, dűledező falvai után tűnt fel kellemesen ez az ország, a hol minden ember a szó szoros értelmében úri ember.

Nem is tudnám ezt a népet másként jellemezni, mint hogy azt mondom: minden ember jó nevelésű úriember. Természetesen ez nem Oroszország érdeme, hanem ez a jellemvonás Svéd-, Norvég-, és Dán-országgal közös; ide tartozik, ebbe a kultúra-csoportba a mi rokon-népünk országa is. Sehol a világon nem vert a műveltség olyan általánosan mély gyökeret, mint ezekben az országokban. Az irni-olyvasni

nem tudás kivétel, a könyvek használata általános, a tudományok a legnagyobb buzgalommal műveltetnek.

A nép velünk szemben mindenütt udvarias és rendkívül tisztességes magaviseletű volt.

S ennek a harmadfél milliónyi művelt embernek túrnia kell a félig barbár orosz hatalom retentő nyomását. Bármit mutasson is az orosz intelligencia, — el kell ismernünk, hogy az nagy és művelt, — bármily nagy kultúra esz-közökkel látta is el az orosz állam az ő országát, mégis csak barbár hatalom az, erőszakos-sága és népbütő politikája folytán.

De annál bámúlatozabb aztán a finn nép magatartása ezzel a nyomással szemben. Bár külön katonasága, külön vámtérsége, parlamentje, nyelve, pénze, postája, stb. van is, az orosz ezt az önállóságát lassan-lassan tönkre teszi.

A múlt években kezdődött ez a zsarnoki elnyomás. A mint az első törvényellenes alkotmány-csorbitás történt, Finnország összes hölgyei, minden felszólítás, vagy összebeszélés nélkül mély gúszba öltöztek s a mint a helsingforsiak mondják, csak az idei nyáron kezd a fekete ruha el-eltűnedezni.

Helsingforsban az egyetem előtti téren áll II. Sándor czár bronz szobra, lábainál négy allegorikus alak: *lex, lux, pax, labor* (törvény, világosság, béke és munka) finom célzattal az uralkodó kötelességeire. S mióta az uralkodó itt jelzett kötelességeit lábbal tiporja, nincs az a nap, hogy kosszori ne érkeznék az ország valamelyik részéből II. Sándor czár szobrára, illetőleg annak «törvény» című mellékalkajára. Képünk is ezt a kosszori-tömeget ábrázolja a «törvény» lábainál.

Van még egy másik mély értelmű szobra is a városnak. Az obszervatórium dombján áll ez a szép bronz-csoport, a honnan gyönyörű kilátás nyílik a városra és a tengerre, meg azokra az ágyúkra, a melyek a város körül elszőrt apró sziklaszigetek orosz erődjéből bámúlnak mereven a városra. Ez a szobor hajótöröttet ábrázol, fuldokló családjával, a mint kétségbeesetten kiált segítségért Európa felé! Nincs a szobron egy betű felírás sem: megérti azt mindenki.

Kétségtelen, hogy Helsingfors Oroszország-nak talán legcsinosabb, de mindenestre leginkább európaias jellegű városa, a mit bizonyos tekintetben még Szent-Pétervárról sem lehet elmondani. Csinos épületei, jól kövezett utcái, elektromos világítása, elektromos vas-útai, rendkívül sűrű telefonhálózata azt a benyomást keltik az utazóban, hogy ez Európa egyik legrendezettebb városa. A telefon pl. olyan általános használatú, hogy alig van lakás, a hova be ne volna vezetve.

KILÁTÁS HELSINGFORSRA A HÖG SZIGETKÉRŐL.

KÉPEK FINNORSZÁGBÓL.

Sohasem felejttem el azonban az embereket. Mintha mindannyian testvérek volnának: a törvénytisztelet, józanság és mértékletesség talán sehol a világon nem olyan általános, mint itt. S az együttes munkában a nők ép úgy részt vesznek, mint a férfiak, talán innen ered a női emancipáció nagy előrehaladottsága. Utazásunk megkezdése előtt sűrűn leveleztünk a turista-egylet titkárával, dr. Forsellesszel s ugyancsak meguraztuk leveleinkben s ime, kedves, csinos hölgy ez a dr. «úr»! Láttam az egyik épületen a díszitvények szoborrészletein csinos fiatal úrnőt dolgozni; az egyetemi polgárok nagy része szintén hölgy. S a helsingfors-i nők szívvel-lélekkel részt vesznek minden hazafias mozgalomban.

Fényes példáját is adták ennek az összetartó-ságnak!

Az országos levéltár igazgatójához orosz kiküldött jó s felszólítja az igazgatót, hogy a történelmi emlékü levéltárat azonnal adja át, mert Szent-Pétervárra fogják vinni. Az igazgató kijelenti, hogy ezt csakis a finn parlament jóváhagyásával teheti. Az orosz kiküldött távozik s néhány nap mulva czári ukázzal tér vissza, a mely szerint fegyveres erővel is eleget fog tenni a rendeletnek. Meg is teszi s az egész nagybecsű levéltárat elviszi Szent-Pétervárra. De már későn! Mialatt az orosz kiküldött Pétervárot járt az ukázért, azalatt az egész levéltárat szétosztották a városban lemásolás végett. Éjjel-nappal dolgozott a város apraja-nagyja, férfi, asszony és gyermek s három nap alatt lemásolták az egész levéltárat.

Olyan ez a nép, mint az a szikla, a mely országuk talaját teszi. Kemény, legkeményebb minden kőzetek között, de minden karcolást megőriz, minden sebhely időtlen-időkig ott marad lelke mélyén s nem felejt talán soha!

Cholnoky Jenő.

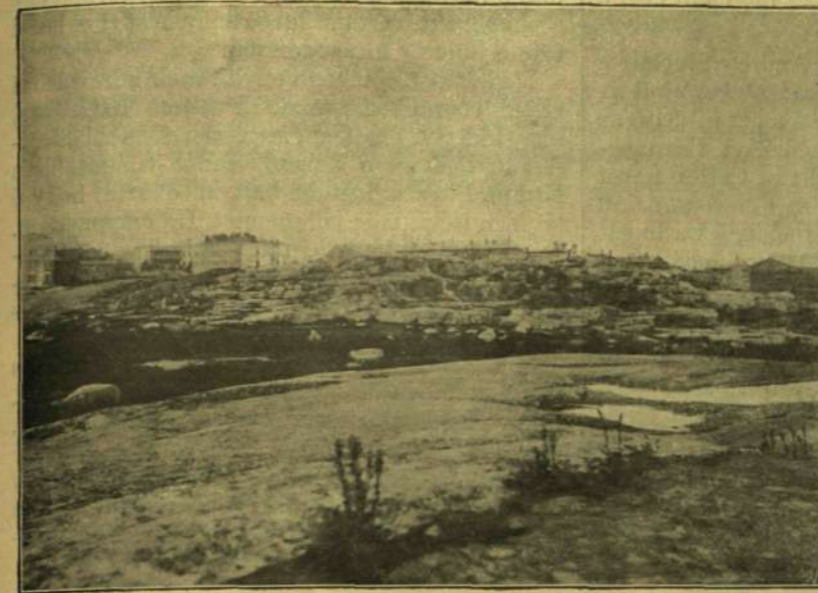
BÜCSŰ.

Kiszolgáltál, édes tintatartóm
Itt az idő, számodra nincs pardon!
Sok gyöngéje lévén oldaladnak,
Megbocsáss, de már nem használhatlak.

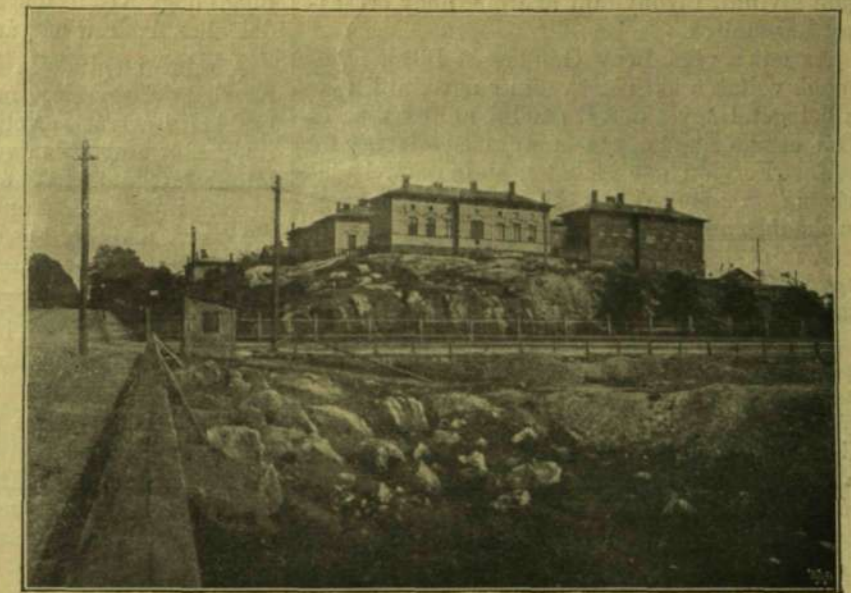
Harmincz évig szolgáltál oly híven!
Nélküled nem születhetett mívem, —
És nem kelle pirálnom miattad,
Sokszor még az eszmét is te adtad.

Ha rád sütött a napnak sugára:
Szin-lépesőin mennyi tündér jára —
S fenekeden a sötét habokba'
Ott hullázmott Dante szörnyű pokla.

De a lellem mégis mindig inkább
Lágy érzelmek szelid szárnyán hintált,

SZIKLA-PUSZTASÁGOK HELSINGFORS HÁZAI KÖZÖTT.

A HELSINGFORSI SZANATORIUM.

Nem mint Illés tüzes lángszekéren, —
Inkább jártam virágon, levélen.

Hány édes dal, szerelem bús könyve,
Mely kohónkból a világra ömle:
Vigasztalta meg az elhagyottat,
Főlemelé a hitehagyottat.

S ha daloltunk a honszerelmeiről,
Dali hősről, hazafi-érdemről:
Igazán kelt a harsogó ének,
Legmélyéről a szív rejtekének.

Ámde dalunk a maga teljében
Nem szólhatott soha tisztán, épen —
Oh mert hányszor, öt, oh! mi gyakran
Bérencez tolla tépte, megmocsolta...

Kiszolgáltál, édes tintatartóm,
Itt az idő, számodra nincs pardon!
Hanem azért mégis megbecsüllek
És bizony nem szemétdombra küldlek.

Elteszlek a ládám fenekére
A kit oly sok jó és balsors ére;
Ott őrizlek, a meddig csak élek —
Azután: — nem gondolhatok véled.

Mert magam is, sajnos, utóvégre
Lekerülök egy sötét fenékre;
Emlékünk az idő elmulasztja —
De hát se baj, — az Isten a gazda!
(1901. június).

Pásztori.

A KÉT NAGYBÁCSI.

Amerikai elbeszélés. (Vége.)

Irtta Sidney Herman Preston. Angolból fordította S. A.

Megálltam egy postaszekrény előtt, mert eszembe jutott, hogy egy levelet kell feladnom. A zsebem azonban üres volt. Ekkor jutott eszembe, hogy a leveleimet a magam kabátjában szoktam hordani, nem a Haroldéban. Mocsolyom rémületté vált, mert egyszerre eszembe jutott, hogy Marion ma reggel egy nagybátyjának szóló levelet bízott rám. Ott felejtettem-e elajándékozott kabátom zsebében? Magam se tudtam. Hiába igyekeztem meggyőzni magamat, hogy napközben már bedobtam valami postaszekrénybe, nem bírtam a visszaemlékezni.

Ezalatt hazaértem, elhatároztam, hogy Marionnak nem szólok a dologról. Nagyon bántotta volna és minek okozzak neki fölösleges bánatot? Elég idő lesz rá egy hét mulva, ha nem jó válasz, megmondani, hogy a levele talán elveszett. Fontos dolgok úgy se voltak benne, Harry bácsi pedig aligha csinál vele valami visszaélést s aligha mer szembe elé kerülni Andrew bácsinak, a kinek elcsente a jegyét.

Egy héttel teaestélyünk után volt, hogy titokban örvendezve, egy levelet adtam át Ma-

rionnak Andrew bácsitól. Gyorsan felbontotta, aztán az arca elkomorodott, hűledezett s a mint a végére ért, elejtette a levelet s kezeibe rejtette arcját. Egy szempillantás alatt ott voltam mellette, a mint lerogyott székébe s behűnyta szemét.

— Mi történt? — kiáltottam. — Mi bajod?
— Oh! — sóhajtott ő. — Szegény bácsi!
Nem gondolhattam mást, mint hogy meghalt. Sajnáltam is nagyon, Marion miatt, de nem jutott semmi eszembe, a mivel részvéteimet kimutassam.

— Mikor halt meg? — kérdeztem.
Marion kinyitotta szemét.
— Roszabb! Sokkal roszabb! — rebegte — Az elméje —

A zokogás elfojtotta a hangját. Föl akartam venni a levelet.
— Ne bántsd! — kiáltott ő hevesen. — Elmondom ugyanis. Az elméje meghabborodott. A levelet bedobta a tűzbe.

— Marion, — mondtam én komoran, — mért égetted el azt a levelet?
— Azért, — felelt ő merészen, — mert az enyém volt és bár a bácsi nem felelős azért, a mit irt, nem engedhettem, hogy olvasd, miket képzél — te rólad.
Belekerült egy félóra, a míg meg tudtam győzni róla, hogy én nem sértődöm meg, hogy tudnom kell a dolgot. Így aztán apródonként kivettem belőle az igazságot.

— Azt képzeli, — mondta Marion, — hogy te nála voltál.
— Uram Isten! — kiáltottam.
— Azt képzeli, hogy te vitted el neki a levelemet.

Rémületemben nyögtem egyet.
— Hát még? — kérdeztem.
— Azt mondja, hogy szereti azt a nyíltságot, a melylyel te — a melylyel te megvallottad — oh jaj! nem bírom kimondani!
— Folytasd, — sürgettem én dühöngve magamban. — Nem sértődöm meg.

— Hogy te — hogy te — elloptad — oh Istenem! — a vasúti jegyét, de —
— Haha! Hát még?
— Megvallottad, hogy részegségedben tetted, meg azt is, hogy a részegség nálatok, — a részegesség —

Megragadtam a karját.
— Hogy az ördög vigye el!
— De Henry!
— Nem őt! Az én nagybátyámat. Nos, tovább?
— Igen, hogy a részegség nálatok — szörnyűség! öröklött családi baj...
— Örült kacagásban törtem ki.
— Van még valami? — kérdeztem.
— A többi szörnyű zűrzavar. A bácsi meg akar tenni mindent, hogy a részegségről leszoktasson. Nem kimél költséget. Kitűnő üzleti érzéked van s három hónap a G. C.-ben új embert csinál belőled s azután...

— Mi az a G. C.?
— G. C.! Mi lehet az? Mit gondolsz, mi az?
— Megállj, Marion! A nyelvem hegyén van. Ő maga mondta, hogy egykor új embert csinált belőle is...

— De mi az?
— A Golf Club!

Az éjjeli express-vonattal siettünk Clevelandba. Legfőbb vágyam volt, hogy szembe-sithessem, ha lehet, a nagybátyáinkat. Marion is meg volt botránkozva. Most, a mint megtudta, hogy a bácsija ép elméjű, szidta, mint a bokrot. Én meg védelmeztem, hogy ő csak egy ártatlan öreg úr, a ki áldozatául esett az én sokkal ügyesebb nagybátyám ravasz fondorlatának. Erre Marion azt felelte, hogy Andrew bácsi eszes és jól nevelt ember létere okosabb lehetett volna. Erre én elhallgattam.

Ámatlanul eltöltött éjszaka után hajnalban felöltöztem s bementem a dohányszóba. A kolauz és a fékező üldögéltek ott, azalatt üve el az időt, hogy meséltek egymásnak. Unatkozva hallgattam őket.

Hallottad, mi történt Gaffneyvel a minap? — mondta a fékező. — Clevelandból Buffalóba ment a 17-es vonaton. Mikor a jegyeket szedette, odalépett egy nyalkán öltözött úriemberhez, a ki egyedül ült, úgy látva a fejét, mintha aludt volna. Tudod, hogyan szokta Gaffney a jegyeket kérni. Megrázta az alvó utast, a mire ez felugrik és elkezd káromkodni. — Kicsoda maga? — Kiáltozta. — Valami generális talán, vagy rablóvezér? Majd megtanítom én, hogy kell egy gentlemannal bántani!

— A jegyet, vagy a pénzt, — ordítja Gaffney. — Jó lesz sietni.
— Az ördög vigye a szemtelenségedet! — mondja a másik. — Nem kapsz addig jegyet, a míg udvariasan nem kéred.

Gaffney odakap a vészjelzőhöz, egész elsápadva.

— Hát csak rajta — mondja a másik gúnyolódva, — húzd meg, ha mered! Szegd meg a vasúti szabályokat, dobj ki egy embert tél idején — hadd fizessen a társulat ötezer dollár kártérítést.

Gaffney majd megpukkadt dühében s úgy nézett az útasra, mintha most mindjárt ki akarná dobni az ablakon. Akkor jött oda a társa, Bill Morse. Gaffney megmondta neki, hogy adjon jelt a vonatvezetőnek, álljon meg Fairviwnál.

— Nos uram, — mondta aztán az utasnak — fizesse meg a díját, vagy szálljon le.
— Majd megfizetem. Csak elébb mutasd meg az összeszedett jegyeket a zsebedben, mind ki van-e lyukasztva? Ime — kiáltozta a többi utasoknak — nézzék csak a bűnös megijedt arcát! Nem meri megmutatni a jegyeket, mert csalni akar velük. Kétszer akarja eladni ugyanazt.

A vonat meglasztott sebességgel. Gaffney nem ért rá felelni, még ha akart volna sem. Intett Billnek.

— Ahá! Egyedül nem mersz hozzám nyúlni! Ne féj, nem fogok ellenállni! Jogom van a vonaton lenni, de ha tisztességesen bánssz velem, nem bántalak.

— Jöjjön, — mondta Gaffney, megfogva a karját.
— Egy lépést se — felelt az. — Tessék en-

gem kivinni. Bizonyítani akarom, hogy erőszakot használtak.

Az lett a vége, hogy Gaffney és Bill kénytelenek voltak a karjukra venni s úgy vinni, mint a beteget. Hagyta magát emelni, mint a zsák és Bill esküdjök, hogy a súlya megvolt egy fél tonna. Folyton azt kiabálta, «min't járt visszaterünk valamennyien!» Az utasok majd megszokták nevetésüket.

A mint letették a lépcsőre, Bill látta, hogy egy levél esik ki a zsebéből s hogy rálép, a mint talpra állították.

— Siess, Bill, adj jelt, hogy induljunk teljes gőzzel, mert elmulasztjuk a nyugati csatlakozást, — mondta Gaffney. Bill szólt a vonatvezetőnek s aztán fölmászott a podgyáskocsira. Gaffney megadta a jelt s épen be akart menni a termes kocsiba, mikor az a fickó elhúzza a lábát és felkiált:

— Nini, elvesztettél egy levelet!

függ, hogy viseli magát ő és hogy mit szól a dologhoz Andrew bátyám.

A mint megtudták, hogy Andrew Sinclair a nagybátyja, egyszerre nagy barátságba jutott az urakkal. Kártyát is vettek elő s azt hiszem, az a jómadár elnyerte minden pénzüket. Bill meglátta a látogató jegyét és a Henry Carton nevet olvasta rajta. Azt mondják, ez a neve annak a fickónak, a ki elvette a vén Sinclairnek a hűgát és örökösét. Azt is mondják, hogy ő maga nem valami jeles alak, de —

Eleget, sőt nagyon is sokat hallottam. Nyilvánvaló: a nagybátyám megszokott a nevem alatt és botrányokat csinált a nevemben, azzal a színészi ügyességgel, melylyel az én szerepemet játszani tudta.

Clevelandban kiszálltunk s Mariont bevezettem a váróterembe, a míg kocsit hozok. A mint a váróteremből kiléptem, észrevettem, hogy egy

örkapitányságra, de azért mégis bezártak egy szobába. Ott vártam meg, hogy Andrew bácsi értem jöjjön s kiszabadítson.

Megaláztatásom nem enyhítette Andrew bácsi elleni bosszankodásomat. El voltam határozva, hogy hidegen fogadom, mert mennél többet törtém a fejemet a dolgon, annál világosabban láttam, hogy a legtöbb bajt az okozta, hogy ő tévesen ítélte meg jellememet. Ha elképzeltem, hogy tette bolonddá, mily könnyen és tökéletesen, az én kötéltre való nagybátyám, némileg megvigasztalódtam kellemetlen helyzetemben.

Összeszorítottam a fogamat és az ajkamat, s képzeletemben felszólítottam, mondja meg, igaz-e, hogy a szájam gyenge jellemre vall, vagy nem.

E pillanatban nyílt meg az ajtó és Andrew bácsi tréfásan csillogó szemmel pillantott rám és rettentő kacagásban tört ki. Görcsösen igye-

A CSEKLÉSZI KASTÉLY.

Alt és Stein fényképe után.

Gaffney lehajolt, hogy fölvegye, a fickó hátulról megkapta őt, mint a pók a legyet. A vonat megindult, de Gaffney nem volt rajta, az a gazember lerántotta magával. Mire Bill észrevette, már jó messzire voltak. Visszamentek, hogy összeszedjék tört csontjait, mert azt hitték, úgy esett ki a vonatból, — hát ott találták az állomás perronján, szörnyen káromkodva.

Husz percet kétek e miatt s a szomszéd állomásról már táviratoztak, hova lett a vonat. Gaffney hamar fölugrott és sietve elindultak, azt a betyárt ott hagyva a perronon. Hát egyszerre nem beugrik a kocsiba? Ott sétált nagy büszkén fel s alá. Bill azt mondja, Gaffneyt majd megütötte a guta mérgében. De nem mert hozzányúlani. Megmondta Billnek, hogy vigyázzon erre az ördög-fajzatra. Lemosta a vért arcáról. Eriénél akarta kidobni, de meggondolta a dolgot. Egy sereg kiránduló volt a vonaton, a buffalói versenyekre igyekeztek. Hát nem odatolaktak nagy nevetre, hogy megfizetik a jegye árát. Ő azonban tiltakozott.

— Kérem, itt nem a pénzről van szó, hanem az elvről. Ennek a gorbma fráternek nem fizetek. Hogy ezután mit fogok tenni, az attól

ujságárús gyerek tátott szájjal rám bámúl s aztán elszalad nagy kiáltozva:

— Gaffney! Gaffney!

Elmosolyodtam erre a névre, mert eszembe jutott az imént hallott történet. Egy pillanattal később előttem állott egy vad külsejű ember vasutas egyruhában, dögadt arccal és jókora flastrommal egyik arcán.

— Nos, uram — kiáltotta — most nem tesz lövő, bepanaszolom a vonatok közlekedésének akadályozása miatt. Mégis csak megfogtam!

— Ugyan úgy-e? — kérdeztem én érdeklődve. — Hát aztán kiesoda maga?

— Csak nem akarja elhitetni, hogy nem ismer engem? — ordított a vasutas.

— Soha se láttam még, — mondtam én gögösen. Kezdem dühbe jönni a gorbma modora miatt.

— No, de ilyet se hallottam még! — kiáltotta ez dühtől remegve. — Holmes — szólott egy rendőrnök, a ki útát tört magának hozzánk a tömegem át, — zárja csak le ezt a jómadarat.

A vonatok közlekedésének akadályozása súlyos vád. Megengedték ugyan, hogy beszéljek pár percig Marionnal, nem is vittek el a rend-

keztem megőrizni méltóságomat, de végre engem is elfogott a nevetés: ha, ha, ha!

Egyszerre hallgattunk el mind a ketten. Andrew bácsi kissé összeráncolta homlokát s úgy nézett rám.

— Sinclair úr, — mondtam én hidegen, — szabad tudnom, miért nevet oly nagyon?

— En is épen azt akartam kérdezni, mit talál ön olyan jó tréfának? — felelt ő.

— Helyes — mondtam én, hiába igyekezve elrejtteni a meglepültséget mosolyát, — nem rajtam van ugyan a sor, de előbb én felelek, ha úgy kívánja. Épen arra gondoltam, hogy megtréfálta önt Harry bácsi — ha, ha, ha!

Andrew bácsi felrántotta szemöldökét.

— Csakugyan, — mondtam durezzaan, — de hát, — és ismét elmosolyodott, — én meg azon nevettem, hogy önt ugyancsak lövő tette.

Hunyoritottam egyet; mind a ketten komolyan néztünk egymásra. Rövid csend állott be, mialatt farkasszemet néztünk egymással. Aztán hirtelen melegen kezét szorítottunk.

— Jöjjön hát fel hozzám, — mondtam Andrew bácsi.

A míg az állomásról hazakocsikáztunk, ő

keveset beszélt, nekem meg annyi gondolkozni valóm volt, hogy eleinte én is hallgattam. Magam is meg voltam lepve, hogy eddigi, előtételen alapuló ellenszenvem egyszerre rokonszenvvé változik s mennél inkább néztem Andrew bácsi arcát, annál jobban megtetszett nekem. Mogorvának képzeltem, pedig nem volt az; kissé ünnepélyes modora mögött nyilvánvaló humoros érzék rejtőzött. Azt vártam tőle, hogy sajnálkozni fog, a miért Harry bácsi össze tudta velem téveszteni s hogy ki fogja elégteleni abbéli kíváncsiságomat, miként csapták be, de bizony nem igen akaródzott neki belefogni. Talán arra gondol, hogy én vagyok felelős azért a pénzért, a mit Harry bácsi kicsalt tőle? Fölajánljam-e, hogy megtértem? Marion ezt helyeselné, de nem volna-e ez bolond eszme? Ha megtenném saját jó szántamból, nem kijelentené-e lelkesedve Marion, hogy én vagyok a legjobb és legnemesebb ember a világon? De hol vegyem a pénzt, ha el találná fogadni?

Ekkor hirtelen eszembe ötlött, hogy, ime, megint elfog a határozatlanság.

— Sinclair úr, — kiáltottam fel hevesen, zsebembe dugva a kezemet, — fizetnem kell önnek a bácsimért. Ugyan mennyijébe került önnek?

Andrew bácsi elképedve nézett rám. Meg kellett neki magyaráznom újra, hogy mit akarok. Erre elmosolyodott és elkezdett nevetni.

Balról az emelvényen Esterházy Károly gróf fiai; továbbá: Esterházy Imréné és Esterházy Ferenczné; gróf Esterházy Mihályné, leánykájával, gróf Esterházy Károlyné, s tőle balra Fekete Edith és Elly báróné kisasszonyok. Szélről két huszár, Mária Terézia-korabeli viseletben.

CSOPORT A MÁRIA TERÉZIA-PAVILLON ELŐTT.

Báró Bornemisza Gáborné, id. gróf Esterházy Ferencz, Miss Duncan, báró Fekete Aladár, mögötte gróf Esterházy Alajos és szélről hg. Hohenlohe Ferencz.

AZ AMERIKAI KORCSMA ELŐTT.

építő alkotása, — melynek kivált a parkra néző része a budai királyi várpalota előbbi alakjára emlékeztet, zászlódsziben várta a vendégek érkezését. A vasúti állomástól, mely szintén fel volt lobogózza, részint gyalog, részint a grófi fogatokon vándorolt a közönség az ünnep színhelye, a tágas park felé. S habár az ünnepély kezdete d. u. 2 óra volt kintzve, már délelőtt sokan érkeztek a különböző vonatokkal, melyek e napon mind megállottak Cseklészen. Magánfogatok is nagy számmal hozták a vendéget Pozsonyból s a környező falvakból. A főúri társaság tagjai legtöbbszörre automobilon jöttek. A házigazdán, gróf Esterházy Mihály orsz. képviselőn kívül, a ki mint a rendező-bizottság elnöke, nejevel együtt fáradhatatlanul buzgólkodott a sok gondot kivánó rendezés körül, — az Esterházy-családnak számos férfi- és nőtagja jelent meg; így id. gróf Esterházy Ferencz (keleti jelmezben), gróf Esterházy Károly, a rendező-bizottság másik elnöke, nejevel és két fiával, gyönyörű jelmezekben; továbbá Esterházy Ferenczné, Esterházy Sándorné, Esterházy Imréné grófnők, valamint Esterházy Elly, Ilona, Margit, Mary és Vera grófkisasszonyok. Az első között volt az öreg gróf Pálffy István, pozsonyi gróf, az ünnepély tiszteletbeli elnöke; ott voltak továbbá gróf Apponyi Albertné, Schwarzenberg hercegné, báró Fekete Aladár és leányai, Edith és Ilona bárókisasszonyok (igen szép jelmezekben), gróf Szapáry Pál és neje, báró Bornemisza Gáborné, báró Haas Fülöpné, Miss Duncan (Amerika), gróf Gyulai, az ifjú Hohenlohe Ferencz herceg és b. Vay, stb. A magyar művészvilágot Márk Lajos és Olgai Ferencz festők

— Ugyan Henry, — mondta jóindulatúlag — a bácsid kevesebbe került nekem, mint a menyinyit a multság ért. Bocsáss meg, de meg kell mondanom, hogy nincs akkora üzleti tehetség, mint neki...

PARKÜNNEPÉLY CSEKLÉSZEN.

A kis Cseklész falu, melyet az Esterházyak Mária Terézia idején telepítettek, a nagy királynő itt járta óta aligha ért látványosabb napot, mint a mostani június 29-ike volt. Ezenként meg szokták ülni Cseklészen Mária Terézia 1766-iki látogatásának ünnepét, de a mostani évforduló a szokottnál sokkal fényesebb, nagyobb arányú volt. A kastély ura és úrnője, az Esterházy-család több tagjának s másoknak is közreműködésével a Mária Terézia emlékeztet hazafias és emberbaráti czélok szolgálatával kapcsolták egybe s olyan műsort állítottak össze, mely mondhatni, országszerte is érdeklődést keltett.

A szép kastély, — Fischer hírneves bécsi mű-

A NÉGYESFOGAT-QUADRILLE.

A CSEKLÉSZI ÜNNEPRŐL.

GRÓF SZAPÁRY PÁLNÉ.

GRÓF SZAPÁRY PÁL.

képviselték; az ünnep művészi látványosságainak rendezése Zala Györggyel együtt az ő feladatuk volt és ők e feladatot derekasan oldották meg.

A terjedelmes park erre az alkalomra egészen át volt alakítva. A Mária Terézia-pavillonon kívül, mely még a királynő látogatása idejéből való, egész sor új pavillont, sátrort, kávéházat, csárdát, stb. állítottak föl művészi ízléssel, a hol a főúri társasághoz tartozó hölgyek és urak árusítottak különféle dolgokat. D. u. három óra tájban már sok ezernyi közönség tolongott az úton a pavillonok és sátrak körül, hallgatva a honvéd- és cigány-zenekar játékát és nézve a sok érdekes látványt. A jelmezes alakok nagy száma és változatos színpompája meglepő volt. Törökök, arabok, hindúk, spanyolok, kurucok, labancok, heroldok, stb. minden lépten-nyomon. Rendkívül mulatságos volt egy kis állatsereglet, kifestett és jelmezbe bújtatott állatokkal.

Nagy érdeklődést keltett a parasztlakodalom is, paraszt zenekarral és rengeteg néppel a szomszédos Horvát-Gurab faluból.

Ez a lakodalmi ünnep régi hagyományra megy vissza. Mária Teréziáról beszéltek, hogy egyszer a cseklézi parkban sétálva, meglátott egy parasztleányt, a ki nagy csodálkozással nézte a királynő szép fehér szatytyánbőr cipőjét. A királynő megkérdezte tőle, hogy mit bámúl oly nagyon. A leány erre azt felelte: «Megárt a nedves fű abban a könnyű cipőben. Ha nekem olyan volna, nem húznám föl más- kor, csak az esküvőmre, azután félretenném.» A királynő ezután megtudakolta, van-e már vőlegénye a leánynak. Mikor meghallotta, hogy van, lehúzta a cipőt, oda adta a leánynak és meghagyta, hogy a lakodalom legyen meg azonnal s ott azt a cipőt viselje mint menyasszony. Az esemény híre csakhamar elterjedt. De azután fülbejutott a királynőnek, hogy a leány milyen bajban van: nem megy föl a cipő a lábára. Akkor úgy segített a dolgon, hogy a kis cipőt az új pár részére husszassal, lázsiás tallérral rakatta tele. Abból azután lehetett cipőt is venni, meg egyebet is.

Ez volt a történeti előzménye a mostani menyegzőnek. A fiatal pár, a mely most összekelt, szintén nem ment el üres kézzel. Bútorokat és munkaeszközöket kaptak. Vigan is rop-ták a csárdást, kivált miután a menyasszonyt Esterházy Károly gróf, a közönség zajos tetszése mellett megtánczoltatta.

Igen nagy elismerést vívott ki a négyes-fogatok pompás quadrille-je, melyben négy úrkocsis vett részt. Óriási kelete volt az automobil-sportnak. Itt a fiatal Esterházy A. herceg kocsikázta a közönséget egész estig, valóban önfeláldozó türelemmel. Meg is éljeneztek érte sokszor.

Említenünk kell még a művészek fura bika- viadalát. Kacagató paródia volt ez a bika-

viadalok rendes szereplőivel, hű jelmezekben, csak hogy a viadalt bohó torzképpé változtatva, a melynél mulatságosabbat gondolni sem lehet. A közönség rendkívül hálásan fogadta és a résztvevő művészeket lelkesen éltette.

A montecarlói játéklarang, a hol Fekete báró intézkedett, szintén egyike volt — és méltán — a legvonzóbb látványoknak. Egész komolyan és szabályszerűen folyt itt a szerencsejáték, csak hogy csupa kis tételekkel. Így is sokat hozott a játékokon észre.

A szép ünnepély késő este ért véget. A befolyt tiszta jövedelmet a pozsonyi közművelődési egyesület és a magyar gyermekek kórház-alapja fogják kapni. V. B.

FRANCZIA KÖLTŐKBŐL.

A Kisfaludy-Társaság kiadásában most megjelent Anthológiából.

A MAGVETŐ.

Irtta Hugó Viktor, fordította Szász Károly.

Alkony van; itt a pillanat;
Tornácsonról nézem merengve,
A munka végét még a nap
Hogy aranyozza meg, lemenne.

Báró Bornemisza Gáborné.

Miss Duncan.

Herceg Hohenlohe Ferencz.

A CSEKLÉSZI ÜNNEPRŐL. — A MONTE-CARLÓI PAVILLON ELŐTT.

A földet már éj fedi;
De még kisérem méla szemmel:
Teli marokkal hogy veti
Magvát egy rongyos öreg ember.

Magas körrajza feketén
Kinyúl a mély barázdából;
Munkája boldog végzetén,
Látszik, mily erős hitét ápol.

Jár-kél a sík mezőbe' szét,
Jő-megy, s a magvat egyre szórja;
Csak zárja, nyitja jobb kezét...
Elnézem egy hangot se szólva.

Az árny, kibontja szárnyait
Halk suhogással, s a vetőnek,
Föl a csillagok jártáig,
Kézmozdulási fölvetődnek...

A KIS HARANG ÉS AZ ÖREG HARANG.

Irtta Lachambeaudie Péter, fordította Radó Antal.

A notre-dame-i vén toronyba'
Apró harang szól csengve-bongva.
Hítt mindenféle kis meg nagy misére,
Processziót kísére —

S a többi. Am nagy ünnepély ha folyt:
Nem szóltott. Épen a szomszédja volt
A Notre-Dame öreg harangja,
A melynek rég nem csendült már a hangja,
Csak függött, méltósággal, komolyan.

Szólt egyszer cöcsöce: «Ilyen-amolyan!
— Így sérti az orczátlán — mit lopod,
Te vén here, lebzselve a napot?
Míg egyre cseng az én ütöm —
Tunyálkodol te rémítőn!»

E rákezd a öreg harang
És zúg az ekhó fönt s alant:
«Igaz biz, öcsikém,
Nem szól sűrűn igém.
De hogyha szól: a honnak gyásza van,
Vagy a királynak násza van;
Közeleg egy nagy veszély,
Vagy győz egy hadvezér;
Egy szóval: nyelvem hogyha leng —
Nagy dolgokat jelent!»

SÁPADT ESTI CSILLAG...

(Részlet a «Le saule» című hosszabb költeményből.)

Irtta Musset Alfréd, fordította Vargha Gyula.

Sápadt esti csillag, te, más hon követe,
Ki átragyogsz az est fényzótté fátvolán,
Azúr palotából, a menny kék távolán,
Miért tekintsz a földre te?

A zápor elvonult, elhallgatott a szél.
Az erdő a pusztán hús harmattól remeg;
Az éji pille már csapongva tánczra kél,
A balzsamos mezők felett.

Az alvó föld mi búvel hat terád?
De már hanyatlani látlak a hegytetőn;
Mélán mosolygva futsz, te bánatos barát,
S fényes tekinteted kialszik reszketőn.

Szép csillag, ki leszálisz a zöld halom megett,
Te bús ezüst könyecsepp az Éj gyász-köpenyén,
Kit a pásztor nem győz csodálni eleget,
A mint nyája után lassan hallagva mén, —
Csillag, a végtelen éjben hová sietsz?
A parti nád között ágyat keressz talán?
Vagy fényesen, midőn a földön semmi nesz,
A mély vizekbe hullsz, s gyöngyként merülsz alá?
Oh! ha meg kell halnod, míg elmeritened
Szép szőke hajad a tenger hullámaiba,
Mielőtt eltűnnél, állj meg egy percze még; —
Ne szállj le az égről, szerelem csillaga!

A VILLÁM SZESZÉLYEI.

Egy csehországi földműves bizonyos nevezetességre tett szert a tudomány történetében azért, hogy a halálnak lehető legritkább nemével halt meg: egy az égről leesett meteor ütötte

Ezekből tudjuk, hogy a villám soha sem áll egyetlen egy fényvonalból, hanem nagy számú, sokfélekép elágazó vonalak rendszeréből, a melynek iránya alapjában véve görbe. Legin-

MÁRIA TERÉZIA-KORABELI HUSZÁROK.

Alt és Stern fényképe.

agyon a szántóföldjén. Több példát ilyen halálra nem jegyzett fel hitelesen a tudomány, csak a kínai évkönyvekben van még hasonló dologról feljegyzés. Hogy nyílt mezőn a villám csapja agyon az embert, ez már sokkal gyakoribb eset, de még mindig elég ritka arra, hogy valami rendkívülit lássunk benne. S ezért csodálkozással olvassa az ember a washingtoni meteorológiai állomás statisztikájában, hogy az amerikai Egyesült-Államok területén évenként átlag ötszáz embert öl meg, vagy sért meg halálosan a villámcsapás, azoknak a száma pedig, a kik kisebb sérüléseket szenvednek, még sokkal nagyobb.

Arago, a XIX. század első felének legnevezetesebb francia fizikusa, megkísérelte a villám tüneményeit felosztani, s az ő felosztása nagyjában érvényes még ma is. Vonal alakú, lapos és gömbvillámokot különböztet meg; az első két osztály között azonban nehéz a határvonalat megszabni, mert a lapos, vagy is az ég egy nagyobb felületét befoglaló villámlás aligha egyéb, mint olyan vonalalakú villám, a melynek tulajdonképeni útját vagy a felhők, vagy a nagy távolság láthatatlanná teszi számunkra. A villámnak az a zergűgös formája, a hogy symbolikusan rajzolni szokták — például a mennyköveket azont Jupiter kezében, — pusztán mese, mert a valóságban lehető legritkább eset, hogy a villám ilyen formát ölt. Bizonyítják ezt azok a fényképek, melyeket újabb időkben igen nagy számmal készítettek villámlásokról.

kább egy folyamrendszer térképi ábrázolatához hasonlítható a villám fotográfiája.

Nagyon különös fényképet nyert egy villámról Jäger lemergi tanár egy salzkammerguti útja alkalmával. A fényképező lemezen a villám alakja egy teljesen önmagába futó szalag. Mivel azonban az elektromos kisülés lényege abban áll, hogy a villamos szikrák két különemű elektromosságú pont között átugranak, — az

A MONTE-CARLÓI PAVILLON.

ilyen szalagvillám a valóságban lehetetlenség. Másrészt azonban a fényképező lemez nem hazudik. A kérdéses fényképet tehát azzal a feltevessel lehet csak megmagyarázni, hogy a villám csavarvonalban csapott le, melynek pályája a nagy távolságból, a melyben a fényképező készülék állott, egy önmagába futó szalag alakját öltötte fel.

Szintén igen sajtáságos alakú villámot fényképezett le kétszer Riegenbach bázei tanár, a mely azért is nevezetes, mert a villám összetételére nézve is adatot nyújt. A kérdéses fényképen néhány közönséges alakú villám mellett egy olyan sugár is látható volt, a mely csupa pontokból állott, vagyis olyan volt, mint egy hosszú gyöngyör. A látszat az volt, hogy egyes fénypontok egymástól egyforma távolságban, a villám görbe pályáján következnek egymásra, s csak a távlat miatt látszanak egyes helyeken sűrűbben egymás mellett. A hol legnagyobb távolságra voltak egymástól a fénypontok, meg lehetős pontosan egy milliméter volt közöttük a köz s ha a villámnak a fényképező készüléktől való távolságát egy kilométernek vesszük fel, az egyes fényszikrák mintegy nyolcz méternyire lehetnek egymástól. Ilyen gyöngyör alakú villámokat megfigyeltek többször is ezek bizonyára a villám ősalakjait tekintetők, a melyet úgy kell képzelni, hogy egyes szikráknak sűrűn egymásra következéséből keletkezett.

Még csodálatosabb ezeknél a vonalalakú villámoknál a gömbvillám, legjellegesebb jelensége a légkörnek. A gömbvillám oly kevésbé hasonlít a vonal-villámhoz, hogy szinte kérdéses, vajjon csakugyan villámnak tekintendő-e?

Angolországban, Suffolk grófságban egyszer — a legelőkelőbb angol természettudományi folyóirat tanúsága szerint — egy ember vihar idején falusi háza kapujában állott dél-után öt és hat óra közt. Egyszerre csak egy tojásalakú fehér golyót látott a levegőben ide-oda ugrálni. Néhány pillanat múlva visszament a kapuhoz s a felesége hozzálépett. Ekkor hirtelen mintha valami keresztülment volna mindkettő-

A NÁSZNÉP.

A CSEKLÉSZI ÜNNEPRŐL.

SZÁRAZFÖLDI JÉG ÁLTAL LESUROLT GRÁNITSZIKLA HELSINGFORS MELLETT.

jük fején s az arcukban nagy meglepetést éreztek. A nevelő, a ki a lépcső fölött ült, ugyanekkor úgy érezte, mintha valami melegség csapta volna meg hátul a haját. A következő pillanatban erős dördülés hallatszott a lépcsőről nyíló kis szobában, melynek ajtaja nyitva volt. A ház lakói odafutottak s a szobában a padlót és a bútorokat mézporral beszórva találták, a mi a mennyezetről hullott le, a falkárpit szét volt tépve, a fal megrepedezve s az egész ház tele lett kénkőves illattal. A ház dombon állt, de nem volt a legmagasabb fekvésű a vidéken s sem építése módjában, sem környékén nem volt semmi, a mi a villamoságot nagyobb mértékben vonzotta volna.

Egy másik gömb-villámot egy a genfi fizikai társaságban tartott előadásán írtak le. Néhány lovasist tette a megfigyelést, a kik egy rendkívül füledt anguszti délután egy völgyön keresztül lovagoltak. Villámlásokat vettek észre a láthatáron s tőpá mennydörgést. Meleg szél keletkezett s csakhamar zuhogott az eső, a villámlás és mennydörgés mind közelebb jött s a lovasok a legerősebb viharba kerültek. Az igen rövid időközben egymásra következő villámlásoktól elvakítva lovagoltak nagy nehezen tovább az erős szél ellen. Az út jobb oldalán meglehetősen vastag vasdrót volt, mely elektromos erő átvitelére szolgált. Egyszerre az egyik tiszt egy igen erős fényű gömböt vett észre, a mely a levegőn át a drót felé lebegett. Mivel hallott már a gömbvillámokról, felismerte azonnal a veszedelmet s megállította társait. Ugyane pillanatban a tüzgolyó elérte a drótot és szikraeső keletkezett a drótból minden fémtárgy felé: a tisztek kardjaira, a lószerszám vasalására, a kengyelre, stb. Nagy döbbenés keletkezett ezután. A tisztek igen erős izgatottságot éreztek. Három közülük leestek lovukról, de mindjárt fel tudtak ugrani megint. Másnap az egyik tiszt visszament ugyanarra a helyre s a vasdrót oszlopainak egyikét szét-szúzva találta. Az oszlop alján árok volt, melyet az eső folyammá dagasztott s alighanem ennek köszönhetően a tisztek és lovaik, hogy a villám nem érte őket erősebben.

Az „Electricity” című amerikai folyóirat egy igen találóan „egy villám odyszejá”-nak címzett közleményben leírt egy eseményt, a mely Kaliforniában történt egy házban. Julius elején a villám belesapott egy a ház közelében levő magas fába, onnan a ház ormára ugrott és megolvastotta a vasszegeket a gerendázatban. Innen az ablakráma mentén leszaladt, összetörte az ablak-fáját s öt kis lyukon át, melyek olyanok voltak, mintha közönséges golyók ütötték volna, a falon keresztül bement a padlás-szobába. Az ablak függönyeit s a szobában levő tollas ágyat felgyújtotta, aztán ketté oszlott. Egyik sugara összetörte az ablakok üvegét, letépte a falakról a festést, megolvastotta az ajtóban a szegeket s a csengettyű-drótot,

aztán leszaladva a lépcsőn, eltűnt a földben. A második sugár még egyszer ketté vált: az egyik ága egészen kirántott rámszűrt egy ablakot, az eső-csatornán lefutott a kapu aljába, itt föltépte a kövezetet s a föld alá bujt. A másik ág még belemert egy fali szekrénybe, a hol néhány kést és villát megolvastott s ott, a hol érintkeztek, erősen összeforrasztott. Végül még kiugrott a ház sarkára és letépte róla a gerendát.

Több ilyen esetben nyomon lehetett követni a villám garázdálkodását egy ház belsejében, de a jelenségnek magyarázatát nem sikerült még megtalálni. Alig van rá eset, hogy meg tudnók mondani, miért ment a villám éppen egy bizonyos irányban, s nem másban.

Rendszerint hideg és meleg villámot szoktak megkülönböztetni, — ez a megkülönböztetés azonban nem sokat ér, mert hogy a villám gyűjt-e, vagy nem, az nem tőle függ, hanem azoknak a tárgyaknak minőségétől, melyeket ér. Közvetlenül valószínűleg soha sem gyűjt a villám, még ha száraz fát ér is, — a tűz azoknak a tárgyaknak a révén szokott keletkezni, melyek a villám erős hevében izzó állapotba kerülnek, vagy megolvadnak. A fagerendázat például a benne lévő szegektől fog tüzet, a szénaboglya egy benne vagy közelében levő vasvillától vagy kaszátlól stb. Ebből azt kell

ALSÓ-IMATRA VIZERÉS A VUOSZEN FOLYÓN.

KÉPEK FINNORSZÁGBÓL.

következtetni, hogy nem jó a zsindey-fedelet vaspántokkal megerősíteni, vagy, a mit sokszor lát az ember, nád- vagy zsuptetőt dróttal lekötözni.

Az sem áll, hogy a villám mindig a legmagasabb pontokat keresi ki, még akkor sem, ha azok a magas csúcsok fémből vannak. Legnagyobb vonzóerővel az eddigi tapasztalatok szerint a nedves föld van a villámra, különösen ha vastartalmú, vagy sok vascső van benne lefektetve. Az olyan házra, mely vízben szegény talajon áll, a hol a talajvíz felszíne legalább is húsz méternyire van a föld alatt, kár villámhárítót csinálni, vagy ha már van rajta, le kell vezetni a drójtját a talajvizig. Ha a villám nem talál nagy különbözőségeket a víz elosztódásában, akkor rendszerint a legmagasabb pontokat keresi ki. Abból a pontból azonban, a honnan becsap, nem választja a legrövidebb utat a föld felé, hanem sokszor a legjelentéktelenebb tárgyak is kitérítik útjából.

EGYVELEG.

* **Kaliforniai izlés.** A Sandwich-szigetek lakói a nő szépségét annak testi sulya szerint ítélik meg. A kínai ember azt kívánja, hogy a nőnek fekete fogai és megnyomított lábai legyenek. A déli tengeri szigetek lakóinak a nő csak úgy tetszik, ha orrában rézgyűrűt visel, teste pedig világos-kék színekkel van tovorozva. Néhány afrikai fejedelem pedig megköveteli menyasszonyától, hogy a lakodalmom előtt fogait fűrész alakban kiráspolyozzák.

* **Montenegróban az első banküzet** az idén nyílt meg. Miután pedig attól lehetett tartani, hogy a benszülöttek az intézetet bizalmukkal nem igen fogják megtisztelni, annak védőnkességét maga Nikita fejedelem vette át.

* **Ritka szaporaság.** Egy Kanadában, Rhode-Izland határában lakó francia ültetvényesnek az év elején 41-ik gyermeke született meg. Ezek közül 36 életben van. A gyermekek mind egy asszonytól valók.

* **New-Zeelandból** naponta 15 ezer darab fagyasztott birkát küldenek Angliába. Az évenként elszállított 6 millió darab birka piaci ára a szállítási költségek levonásával 80 százalék hasznot hajt a vállalkozónak.

* **Angliában 13650 mázsa** theát fogyasztanak el naponta, minek ára átlag 1.365.000 koronára tehető.

* **A biblia háromszázötven nyelvre** van lefordítva, s így azt a föld összes lakóinak kilencz tizedrésze megértheti.

* **Londonban száz tonna macska-farkat** adtak el egy hónap alatt, s ezt mind női ruhák, kalapok és téli bundák díszítésére használják. Feltéve, hogy egy-egy macskafark két latot nyom, a száz tonna fark 1.792.000 macska életébe került.

* **A hesszeni nagyhercegségben** az aglegények adóját 25 százalékkal fölemelték, minek következtében több jó módú aglegény Poroszországba kivándorolt.

MÁDI KOVÁCS GYÖRGY HALÁLA.

A közös hadsereg egyik legkiválóbb tehetőségű tábornokát vesztette el Mádi Kovács György tábornagyban, kinek halálhíre nemcsak a hadseregben, hanem országgyűlésre nagy megilletődést s őszinte sajnálkozást keltett.

Hiszen még nem oly rég, csak az 1894-iki balassa-gyarmati hadgyakorlat után, betöltötte hírneve az egész hazát és sokan őt tekintették egy bekövetkező háború esetére a közös hadsereg fővezérének.

Az említett hadgyakorlat alkalmával ugyanis fényes győzelmet nyert a szintén kiváló katona, Lobkowitz herceg serege felett s ez alkalommal valóban rendkívüli vezéri tehetségének adta jelét.

Nagyon sokat emlegették akkortájt eme győzelmet nem csak katonai körökben, hanem a társadalom egyéb rétegeiben is s a hazában mindenki büszke volt rá, hogy eme fényes tehetségű katona magyar ember s benne sokan a régi magyar hadi erények feltűnését látták.

Ő Felsője is méltányolta kiválóságát s a legmagasabb katonai rangra emelte őt.

De azután sajnos, a betegség meglepte a kitűnő hadfit, kivette a kardot kezéből s nyugalmába vonulni kényszerítette.

Mádi Kovács György Pakson született 1840-ben, közneves családból és vonalmát követve, a katonai pályára lépett.

A bécsi hadmérnöki akadémiát bevégezvén, 18 éves korában hadnagygyá lett. 1859-ben részt vett az osztrák-francia háborúban, mely után főhadnaggyá léptették elő. Mint vezérkari százados küzdötté végig az 1866-iki olasz hadjáratot s a custozai csatában annyira kitűnt, hogy bátorságát és ügyességét királyi elismerés jutalmazta.

E hadjárat után a honvédséghez helyezték át, hol mint a felsőbb tiszti tanfolyam tanára őrnagyi rangra emelkedett. Később József főherceg segédtisztyje lett, majd a csapathoz bevonulva, ezred-, majd dandár- s később honvédkerületi parancsnok és altábornagy lett. A honvédségtől ismét visszahelyezték aztán a közös hadsereghez s utóbb a kassai 6-ik hadtest vezérő tábornoka lett s ezen minőségében tünt annyira fel a balassa-gyarmati hadgyakorlaton aratott győzelmével. Pedig már ekkor is kocsin járt-kelt lábajja miatt a hadcsapatokkal s ügy osztogatta rendeleteit. Betegsége, gyengélkedése egyre jobban hatalmat vett rajta, 1897-ben meg kellett válnia a tényleges szolgálattól s azóta tolnamegyei birtokán gazdálkodott, míg a telek leginkább Meránban töltötte, hol igen egyszerű alak volt már a kis természetű, egyszerű modorú, megnyerő, de igen erélyes tekintetű öreg katona.

A legutóbbi időben már nagy betegen gerjéni birtokán tartózkodott s alig mozdulhatott ki házából, annyira erőt vett rajta a betegség, mignem június 30-ikán megváltozott szenvedéseitől a halál, mely benne tábornoki karunk egyik legkiválóbb tagját ragadta el.

KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉS NAGY-SZALONTÁN.

A régi híres szabad hajdú fészék derék magyar népe is szobrot emelt Kossuth Lajosnak, melyet június 30-án lepleztek le.

Az ünnepélyre zászlókkal, virágfüzerekkel szépen fel volt díszítve a város. A küldöttségek s egyes résztvevők Bihar vármegye minden részéből nagy számban jöttek. Megérkezett Kossuth Ferenc is több országos képviselő kíséretében, kitérő lovas legényből összeállított bandérium kísért be a vasúttól.

Az ünnepély a Toldy Miklós-téren ment végbe, a melynek a református templom előtti részén állott a lepelbe burkolt szobor.

Délelőtt tizenegy órára már egészen telve volt a tágas tér szalontai és más helyekről ide gyűlt, ünnepi ruhába öltözött néppel, kik közt különösen feltűnt a rendezett sorokban ide vonuló fehér-ruhás leányok csoportja.

A mint a lepel a Szózat hangjai közt lehullt,

Koller utócai fényképe.

MÁDI KOVÁCS GYÖRGY.

a sok ezer főnyi tömeg lelkes, szünni nem akaró éljenésben tört ki.

Balogh László szalontai képviselő s a szoborbizottság bizgó elnöke Csorvássy István és Mocsári János tanár beszédeket is élénk tetszés kísérte, valamint Illyes Bálint ódját, melyet a költő szavalt el s melynek első strófája a következő:

Nem érez-szobor... egy eszme áll itt,
Szilárd alakban tömörülve!...
Nem látjátok fenékül sugárit,
Dicsőült homlokán kiülve?...
... Egy eszme, mit szívében horda,
Egy hosszú földi életén át...
S nem ejte soha ronda porba,
S vele — legyőzte a halált!...

Ugyanilyen nagy hatást keltett a Kossuth Ferenc ezután következett, érces hangon előadott beszéde is, kivált, midőn eme szavakat mondá: „Édes testvéreim, Nagy-Szalonta népe, mondjátok el velem, hogy legyen áldott annak emléke, ki titeket emberré s polgárrá tett és a ki nekem — de nektek is, atyám, szerető atyánk vala!” viharos tetszést keltett s magyarok és a környékből nagy számban megjelent románok, szinte versenyezve éljenektek.

Ezután megkezdődött a koszorúk lerakása a szobor talapzatára. Kezdték az öreg honvédek, kiknek nevében Rozvány György tette le a koszorút. Ezután egymás után jöttek koszorúikkal: a nagy-váradai függetlenségi párt, a debreczeni Kossuth-szobor bizottság, a gynlai, komádi függetlenségi kör, több ipartestületi kör — még túl a Dunáról is, — végül a nagy-szalontai függetlenségi kör.

Az ünnepélyt lakoma fejezte be.

A szobrot Tóth András készítette s úgy ábrázolja Kossuthot, a mint éppen szónoklatot tart a népnek.

TERMÉSZETES GYÓGYINTÉZET BUDAPESTEN.

A „természetes gyógyítási mód” (physiatria), mely lényegében nem egyéb, mint az egészséges emberre vonatkozó egészségi szabályoknak a beteg szervezetre való alkalmazása, — legújabbán rendkívüli hódítást tett a külföldön, főképp Németországban, hol majd mindennél vannak már ezen gyógymódra sanatóriumok.

Hazánkban most állított fel a „Természetes gyógyintézet részvénytársaság” ilyen fürdőtelepet, melyben kizárólag csak a természetes

gyógyító eljárást alkalmazzák. Ez Magyarországon az első és egyetlen ilyenféle intézet.

A fürdő-telep Budapest X. kerületében (Kőbányán) van elhelyezve. Kőbánya majdnem oly magasan fekszik, mint a Gellérthegy csúcsa, az altalaj kőszikla, melyet tiszta homokréteg borít, tehát itt a levegő sem meg nem szorul, sem a talaj ártalmas kipárolgásától tartani nem lehet, a közlekedés pedig minden irányból nagyon könnyű.

A telep 6000 □ méter területen fekszik, melynek sarok részén csinos kétemeletes épület van; ennek a földszintjén vannak elhelyezve a víz- és gőzfürdők, az öntő, gőngyölő, masszázor és téli torna-helyiségek, az iroda, orvosi rendelőszoba és étkezőhelyiségek.

A ház melletti nagy kertben van sétahely, nap- és légfürdő, külön a férfiak s külön a nők részére. A kert belső részében vannak a légházak is.

Az intézetben következő gyógyeszközetet alkalmaznak: 1. **Víz:** fürdő gyanánt, szekrény gőzfürdőt, egyes tagokra való gőzt, gőzsugárt; teljes és részleges borogatást, pólját Priesznitz és Kneipp rendszerre nyomán; viztiprást, nedves fűben való járást. stb. 2. **Levegő:** mint napfürdőt, légfürdőt, légszobában alvást. 3. **Kendő és gyűrű** gyógymódot, a massage különféle fajait. 4. **Tornát:** szabad- és svéd gyógytornát.

Mint hogy az ezen új intézetre vonatkozó képek közül a „légház”-at is bemutatjuk, nem lesz érdektelen a légnék nevezetesebb alkalmazásairól is röviden szólni:

a) **Légházban alvás.** Semmi által nem pótolható nagy előny az, ha az ember éjjel úgy, mint nappal folytonosan tiszta levegőt sziv magába. Ezen cél elérése végett a vendégeket úgynevezett légházban helyezik el. Nem egyéb ez, mint olyan rendes szoba, melynek egyik oldala nyitott, illetőleg csak lézkerítéssel van elzárva, hogy azon át a levegő a szobába éjjel is szabadon behatolhasson. Ez a berendezés előnyös az egészséges előmozdítására és a test megedzésére.

b) **A légfürdő.** A légfürdőt a fürdő-vendégek külön e célra szolgáló befásított és körülkerített kertben végzik. A légfürdő abból áll, hogy az ember eltávolít magáról minden ruhát, úgy, hogy végül csak egy uszónadrág vagy kötény van a testén, úgy, mint p. o. a gőzfürdőben szokott lenni. Ily meztelül állapottan azután tornázzal, fűfűszeléssel, fagyással tölti el az időt. Közben, ha kifárad, pihen, mikor is betakarja magát.

A ki ezt a légfürdőt még nem próbálta, szokatlanságánál fogva neveltségnek tűnhetik fel a nem gondolkodó előtt, de a ki ezt csak egyszer megkísérelte használni, az előtt már nemcsak hogy nem lesz neveltség, hanem olyan kívánatos dolog, a melytől alig bir megválni. Az emberi test megedzésére ennél kitűnőbb eszköz nem létezik, s a legnagyobb fokban ellentállásra képessé teszi az emberi testet a betegségekkel szemben.

c) **A napfürdő.** A napfürdő abból áll, hogy az ember a nap legmelegebb szakában, t. i. délelőtt 10 és délután két óra közötti időben ezen célra emelt, felülről nyitott épületben meztelenül kifekszik a napra úgy, hogy csak a feje van a nap sugaraitól védve.

Mikor a nap a testet minden oldalról jól megsütötte, akkor a testet pokróczba begöngyölik. Nincsen olyan gőzfürdő, a mely a testet úgy kiizzasztaná, mint a hogy az ember a napon így kiizzad.

Izzadás után langos kádfürdő, azután pedig hideg víz alkalmazása következik.

A természetes gyógymód kiváló sikert mutatott fel különösen az idegrendszer betegségeinél, légző és emésztő szervek bántalmainál, vérszegénységénél, némely szívhibáinál, aranyérről, vízkóránál, több női bajnál, stb.

Az ellátási s gyógyítási költségek jutányosan vannak megállapítva.

Az új intézet elnöke Feszty Gyula, vezérigazgatója pedig Petrovics László.

A kik különben az intézet iránt közelebbről érdeklődnek, azoknak az igazgatóság, (Budapest, X. Fűszer-utca 19. szám) kívánatra szívesen szolgál részletes felvilágosítással.

Tóth István szoborműve.

KOSSUTH SZOBRA NAGY-SZALONTÁN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Anthologia a XIX. század francia lírájából. A *Kisfaludy-Társaság* nagyszabású vállalkozásának első kötete az a 440 oldalra terjedő vastag könyv. E vállalatban össze akarják gyűjteni művészi fordításokban először a francia, aztán sorban egymás után a többi nagy európai nemzetek újkori költészetéből a jelesebb és jellemzőbb műveket, hogy ezáltal a magyar nyelvvel szembeállítsák azokat az eszméket, érzelmeket, melyek az utolsó században Európa költőit foglalkoztatták s azokat a költői irányokat, melyek az idők folyamán támadtak és virágoztak. A most megjelent kötet a XIX. század első felében élt költők műveiből tartalmaz szemelvényeket, időrendi egymásutánban André Chénier-től egész az u. n. parnassusi költőket megelőző költői nemzedékig. Nagy szellemek társaságába jut itt az olvasó: *Chateaubriand, Béranger, Lamartine, De Vigny, Hugo, Viktor, Gauthier, Theophil, Musset* legjelesebb lírai műveiben gyönyörködhetik, mellettük számos kevésbé világhírű kisebb költőknek szintén igen érdekes és a francia költői szellemre jellemző költeményeivel is megismerkedhetik. A fordítások nagy gondal vannak összeválogatva részint régebbi műfordítóink műveiből, részint az újabb műfordító nemzedék több jeles tagjának munkáiból. A Kisfaludy-Társaság tudvaleg pártatlanul is tüzött ki az Anthologia gazdagítására: ennek pályanyertes és megdicsért darabjai is megtalálhatók benne, sőt ezenkívül is a fordítások nem csekély része épen az anthologia részére készült. Mint sok a különböző időszakokból való író művei, e műfordítások természetesen nem egyforma értékűek; bizonyos egyenetlenséget épen a szerkesztés módja miatt nem lehet elkerülni: de azért alig van a kötetnek oly darabja, amely élvezet és tanulás nélkül olvassza az ember. A Kisfaludy-Társaság valóban nagy szolgálatot tett az irodalomnak e kötetek összeállításával és kiadásával; érdeklődéssel várjuk a nagy fontosságú vállalkozás többi részeit is. A kötetben előfordul minden egyes

francia költőről életrajzi tájékoztató van mellékelve *Haraszi Gyula* tollából. A kötet ára három korona 50 fillér, vászonkötésben öt kor.

Péterfy Jenő tanulmányai: első kötet. Általános részvét és megdöbbenés kísérte korai sirjába a múlt őszén Péterfy Jenőt, öngyilkos módra elhunyt jeles esztétikusunkat. A Kisfaludy-Társaság ekkor elhatározta, hogy kitűnő tagjának irodalmi munkásságát összegyűjtve kiadja, hogy a magyar közönség, mely életében nem méltatta Péterfy érdemeit, megismerje legalább halála után. A társaság kiadásában most megjelent első kötet teljes erejében mutatja be Péterfy tehetségét, teljes gazdagságában képzettségét. A kötet első felében hét tanulmányt találunk a magyar irodalom köréből: báró Eötvös József, Jókai és báró Kemény Zsigmond regényírói működésének jellemzését, Csengery Antal írói műveinek bírálatát, Bajzáról, Arany János „észkeiről” és eposzi töredékeiről szóló tanulmányokat. Ezek között különösen a Keményről szóló tanulmány válik ki a lélektani rajz finomságával, a széptani elemzés beható voltával és az előadás melegségével. Igen érdekesek az Arany Jánosról írt tanulmányok is, a legjobb művek közül valók, miket Arany Jánosról valaha írtak. A többi tanulmány görög írókkal, Homeroszal, a homerosi hymnuszokkal, Hesiodoszal, a görög lírával, Aeschylussal foglalkozik: ezek Péterfy egy nagyobb

szabású művének részletei, melyben meg akarta írni a görög irodalom történetét, a mely azonban irodalmunk nagy kárára az író halála miatt, nem készíthetett el. Mély filozófiai felfogás, eredeti, érdekes gondolkodásmód s valóban ritka, a világirodalom egész körére kiterjedő tájékozottság jellemzi e tanulmányokat s a stílus, melyben írva vannak, színes, fordulatos, világos, — a magyar próza legjavából való. Érdeklődéssel s az író emléke iránti kegyelettel olvashatja e könyvet mindenki. A testes kötetet Angyal Dávid szerkesztette s ő is írt hozzá életrajzi bevezetést, a jó barát melegségével rajzolja Péterfy pályáját. A szép kiállítású mű ára 4 korona, kötve 5 korona 50 fillér.

Rákosi Viktor egy könyve finn nyelven. Rákosi Viktornak az 1848–49-iki magyar szabadságharc küzdelmei egyes jeleneteiről *„Korhadat fakeresztek”* cím alatt írt kötete megjelenik finn nyelven is. A fordítást *Jalava Ilona*, *Jalava Antal* finn egyetemi tanár leánya magyar eredetiből végezte. *Jalava Ilona* kisasszony ugyanis jól tud magyarul.

A szegedi Dugonics-társaság 1200 korona díjat tűzött ki Szeged népét ismertető műre. *Kovács János* nyerte el a pályadíjat.

A fővárosi színházak nyári szünete. Julius első napjától a főváros összes nagyobb színházai nyári pihenőt tartanak. Az előadások részben anguszta közepén, részben szeptemberben kezdődnek újra. A nyári szinkörökben játszanak most: a *budai nagy szinkörben*, a *városligeti szinkörben* és a *városligeti Paprika-Jancsis* részén levő színházakban. Ezen a kis területen három teljesen felszerelt színházban tartanak mindennap, kora délutántól kezdve rendszeres színházi előadás. Az *ó-budai Kisfaludy-színházban* Bokros József színtársulata játszik.

A Vígyszínház új titkára. *Heltai Jenő* helyébe, a ki az évad végével megvált a Vígyszínházról, a színház igazgatósága dr. *Komor Gyula* hírlapírókat hívta meg művészeti titkárnak.

A „Falu rossza”. Berlinben. A berlini „Theater des Westens” első opera-ünnepsége *Hubay Jenő* magyar operája: a „Falu rossza” lesz. *Hubay operájának* próbái már meg is kezdtek.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A középiskolai tanár-egyesület közgyűlése. Az iskolai év bezárultával megkezdődtek a tanárok gyűlései. A *délmagyarországi tanár-egyesület* Dettán tartotta 35. évi közgyűlését. *Budapest* a középiskolai tanár-egyesület és a zsidó tanítóegyesület gyűlt össze.

A *középiskolai tanár-egyesület* budapesti közgyűlése sok érdekes ügyet vitatott meg. A közoktatásügyi kormányt *Boncz Ödön* osztálytanácsos képviselte, ki üdvözölte a tanári testületet és annak érdemeiről is nagy elismeréssel szólt. Jelentette egyszerűen, hogy az egyesület számára a miniszter 2000 korona évi segélyt vett föl az évi költségvetésbe. *Négyesy László* főtitkár felolvasta az évi jelentést, mely csöndesen mondja az egyesület elmúlt évét. Az anyagi ügyekben a közoktatásügyi miniszter már megkezdte az igazgatói létszámok a fizetési osztályok között való megosztását. A jövő programja: az anyagi dolgokban továbbra is sürgetni a javítást. *Hegedűs Pál* szegedi tanár megtámasztotta a jelentést, mely csöndesen jellemzi a múlt évet s nem említi, hogy Szegeden 300 tanár gyűlése hibáztatta a tanár-egyesületnek anyagiakban való állásfoglalását. *Hegedűs beszéde* ellen többen felszóllaltak, s a közgyűlés elfogadta *Négyesy* titkár jelentését. Meghallgatta a közgyűlés, hogy az egyesület bevétele 14,681 korona, kiadása 14,532 korona volt. Következtek az egyes előadások különböző ügyekről. *Rombauer Emil* (Brassó) a középiskola felügyelőségéről és vezetéséről tartott előadást, főleg az igazgatói hatáskörrel, s ennek javadalmazásáról. Magyarországon a kultura és magyarság számára még sok meghódítani való terület van. A középiskola fogja ezeket meghódítani, ha a vezetés derék kezébe kerül, a kire nagy feladatok hárulnak. A javaslata az, hogy a tanár kezdje 2400 koronával a fizetését, kapjon 600 koronás ötöd éves korpótlékot hét ízben, s ha közbe igazgatóvá vagy főigazgatóvá lesz, akkor 1000, illetőleg 2000 koronás pótlékkal haladjon előre a fizetésben. A tetszéssel fogadott fölolvastat a közgyűlés közönnel fogadta. Következett *Jónás János* előadása a Szabad Egyetemről és ennek a középiskolához való viszonyáról. A szabad egyetem előadásaira, különösen a vidéki középiskolák tanárait tartja hivataloknak.

A tanácskozással július 3-án is folytatták. A szabad egyetemről szóló javaslatokat dr. *Lázár Béla* indítványára az iskolai körök elé utasították bővebb tárgyalásra. *Balogh Péter* mint előadó az iskolai helyesírásról tartott előadást, feltüntetve, mily ellentétesek nálunk a helyesírás szabályai, s hogy az iskolák számára mennyire szükséges volna a helyesírás egyszerűsítése és könnyűvé tétele. Ebben az értelemben kellene felszólalni a miniszternél. Nagyon eleven vita fejlődött ki a megállapodás az lett, hogy az ügy megvitatását a tanári körökhez tegyék át. *Makay István* pápai tanár a felekezeti középiskolai tanárok bajairól értekezett, a rangsor, a nyugdíj, a helyettesítés és a fegyelmi ügyek által teremtett helyzetéről. Előadását többen sőtének találták s a panaszokra nézve nem határoztak. Az ülés azzal végződött, hogy gróf *Pálffy János* a nevelésügynek tett nagy alapítványáért és dr. *Takács Menyhért* jársói prélatust tiszteleti taggá választották.

Július 3-án az országos polgári iskolai egyesület is összeült, hogy huszoneg éves jubileumát megünnepelje. A kormány részéről *Morin Emil* osztálytanácsos, a főváros részéről *Bárczy István* tanácsos és *Verédy Károly* tanfelügyelő jelent meg. A jubiláris közgyűlésen *Lád Károly* elnök és *Röczey István* történelmi viszapillantást vetett az elmúlt időre, dr. *Kovács János* pedagógiai tanár pedig értekezést olvasott föl az egységes polgári iskoláról.

Magyar zenészek kongresszusa. Hosszas előkészület után történt, hogy a zene minden fajú művelői július 2-ikán tanácskozásra gyűltek össze Budapesten. Az első magyar zene-kongresszus ez. A magyar zene művelői közül többen hiányoztak, de az irányítók közül azért elegendő részt vettek a tanácskozáson, a vidékről is több zeneművész, sőt Bécsből is ketten. Gróf *Szapáry Pál* volt a kongresszus védője, kit küldöttség hívott meg a Royal fogadóban megnyílt tanácskozársra.

Siposs Antal zongoraművész üdvözölte gr. *Szapáry Pált*. A tanácskozás sok dolog körül forgott, mert nálunk a zenészi ügyek rendezetlenség s a zeneművelés nem olvad bele az életbe, csak alkalmilag és kedvtelésből jelentkezik. Először *Ságh József* indítványát fogadták el, hogy állandó testületet válasszanak 50 tagból a zenei kongresszus állandó tanácsát, mely a zene dolgaival foglalkozék. Gróf *Szapáry Pál* egy budapesti zene-palota építését indítványozta, melyben több hangversenyterem is lenne. Remélhetőleg a kormány és fővárosi hatóság is támogatná. Egyhangúlag elfogadták. Előkerült ezután a zenészek országos nyugdíj-egyesületének ügye. *Bogisich Mihály* címzetes püspök az egyházi zenekarok tökéletességére hívta föl a

figyelmet. Majd a gomba-módra szaporodó zenészekről kerüldtek szóba. Itt állami felügyelet volna szükséges. Hangzottak fejtegetések a kötelező középiskolai zene és énekkultúráról. A Bécsből jött *Frank Ferencz* németül mondta el, hogy Ausztriában is ros a zenészek sorsa, s ebben tényezők a katonai zenekarok, melyek elnyomják a művészetet. Beszélt a bécsi mintára szervezendő magyarországi zenészsövetségről, mely összeköttetésbe lépne a bécsivel. A másik bécsi küldött *Schoff Henrik* is nagyon ajánlotta ezt, de a gyűlés nem igen hevült az eszméért. *Kövessy Ferencz*nek a katonai zenekarok ellen tartott előadását *Donáth Lajos* azzal egészítette ki, hogy a katonai zenekarokat a vidéki színházakból is szorítsák ki, s a színházi igazgatókat kötelezzék rendszeres zenekarok tartására. *Sztójánovics Jenő* ismert zenész a katonai zenekarok fölött szintén éles hangon ítélt, mert 20–30 forintért játszanak egy este, így tehát művészi zenekarok nem versenyezhetnek vele. Mióta Poroszországban eltiltották, hogy a katonai zenekarok egyenruhában játszanak, egészen megcsappant irántuk az érdeklődés. Így kellene tenni nálunk is a katonai zenekarok versenye ellen.

MI UJSÁG?

* A budapesti egyetem Földrajzi Intézetének hallgatóit, mint minden évben, úgy az idén is nagyobb tanulmányútra vitte dr. *Lóczy Lajos* tanár, *Cholnoky Jenő* adjunktusa kíséretében. A kiránduló társasághoz csatlakozott még dr. *Lórentthey Imre* magántanár és *Seemayer Vilmos* műegyetemi tanár-segéd asszisztens is. A kirándulók Kőrösmezőn keresztül *Lemberg* felé igyekeztek. Kőrösmezőn túl azonban épen előző éjjel egy felhőszakadás megrongálta a pályát, úgy hogy a kirándulóknak *Tartaróvölgy* Jaremezőig 24 kilométer útát gyalog kellett megtenni a sok helyen teljesen elpusztított országúton. *Lemberg*ből azután *Kiev*-be utaztak, onnan *Moszkvát* át *Szent-Pétervárra*, mindegyik városban néhány napot töltve. *Pétervárról Finnország* tövidékeibe utaztak, a világhírű *Imatra* vízéshez, azután a *Szaima* tanyon hajóztak, majd *Helsingfors* fővárosát tekintették meg. Innen *Szt.-Péterváron* keresztül *Königsbergbe* utaztak, hogy a parti homok-gátakat és általában a tenger partján látható tüneményeket tanulmányozzák. A szép *Breslau* városon keresztül tértek haza. Mindenütt a legnagyobb szívesseggel és barátsággal fogadták őket, a mit különben *Lóczy* tanár világszerte ismert jó hírneve a tudós világ előtt előre is biztosított. Az utazás költségeihez a vallás- és közoktatásügyi miniszter évenként 2000 koronát ad. Az intézet ilyen kirándulás alkalmával meglátogatta már *Dalmáciát*, *Olaszországot* és *Sziciliát*, azután a *Balkán-félszigetet*, jövőre pedig valószínűleg a *Kaukázus* havasi világát fogják fölkeresni.

A király nyaralása. Ő Felsége július 2-án *Ischibe* érkezett s a nyár nagy részét ott fogja tölni.

Erzsébet királyné szobra *Pöstyénben*. A *pöstyéni* fürdő parkjában mellszobra lesz *Erzsébet*

FEHÉRRUHÁS LÁNYOK CSOPORTJA.

királynénak. *Jankovich Gyula* szobrászt bízták meg elkészítésével, ki a gipsz mintát is végezte már s pár nap előtt próbáképpen fölláttották. A szobrot magát márványból faragják ki.

Lónyay grófné már hosszabb idő óta betegeskedik, s most *Badenben* üdül, hol *Jenő* főherceg rendelkezésére bocsátotta pompás villáját. A múlt héten meglátogatta leánya, *Erzsébet* főhercegnő. A grófné most már annyira jobban van, hogy tolószéken a kastély parkjában tartózkodhatik. A grófné megengedte, hogy a park minden részét a közönségnek megnyithassák. Gróf *Lónyay Elemér* e hó 2-ikán *Bodrog-Olasziba* utazott, *birtokára*. Visszatérése után feleségével együtt a morvaországi *Austerliczbe* megy, a hol hosszabb ideig maradnak.

Egy elhunyt író családja javára. Néhány hó előtt elhunyt *Aldor Ármin* hírlapíró. Özvegyének, árvának nem maradt semmijük. Javukra egy bizottság gyűjt. Pár nap előtt *Laxenburgból* érkezett adomány, melyet *Tomor Róza* kisasszony, *Tomor Ferencz*nek, az öreg paedagogusnak leánya küldött. A postautalványra ez volt fölvírva: az *Aldor-árvák* javára *E. M.* 12 korona, *T. R.* 4 korona. Az *E. M.* betűk *Erzsébet Mária* főhercegnőt, a néhai trónörökös leányát jelentik.

Vörösmarty szobrának a helye. A *Vörösmarty* szobor országos bizottsága nevében *Sajó Aladár* jegyző július 3-án adta át *Halmos* polgármesternek a bizottság kérelmét, hogy a költő szobrának helyéül a *lipótvárosi Gizella*-teret engedjék át. A polgármester hely választását szerencsésnek mondta, a kérés teljesítése azonban nemcsak őtől függ, de min-

BANDÉRIUM A VENDÉGEK FOGADÁSÁNÁL.

A NAGY-SZALONTAI KOSSUTH-ÜNNEPRŐL. — Fiedler K. fényképe után.

den befolyását fölhasználja, hogy a bizottság kérelme teljesüljön.

Az esküteri híd. Az esküteri híd építésén nagy munkát végeztek a tavasz óta. A két parton a híd fő már tavaly elkészült, s a hatalmas alkotmány oly magas, mint a plebánia templom tornya. A tavaszkor kezdték meg az állványok építését egyik parttól a másikra. Ezernyi ezer gerendát használtak föl. A hajók közlekedésére három szűk nyílást hagytak. Az óriás állványokkal is elkészültek, s megkezdődött a vasláncok összeállítása az egyik oldaltól a másikig.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter e hó 3-ikán nézte meg a munkálatokat és a láncok szerelését. A nagy mű gyorsan halad, az utolsó két lánc-szemet e hó végén már elhelyezhetik és nyomban reá megkezdik a hídtest felszerelését, melynek befejező munkálatai azonban a jövő évre maradnak. Az ünnepi hirdatás, melyen jelen lesz a király is, a ki először fog átmenni a teljesen kész hídon, a jövő év október havában lesz. A miniszter elrendelte, hogy a nagyszabású építkezés nevezetesebb részeit fényképekben örökítsék meg. Az állványozás maga oly kiváló műszaki munka, hogy annak megtekintése végett külföldről is számosan jönnek Budapestre, mert ritkán épül híd így nagy vízen. Eddig bécsi, berlini és svájci mérnökök jártak itt s közelebb francia és angol szakértők érkeznek ide, hogy a maga nemében páratlan, egyenlőtlen Dunahíd építését tanulmányozzák.

A műegyetem új épülete. Az új műegyetem építését a *budai Lágymányos* az idei őszön megkezdik. A pavillon-rendszerben épülő új műegyetem egész kis városrész fog alkotni. A műegyetem múzeum-körűti mostani épülete a tudomány-egyetemé lesz. Itt helyezik el a bölcsészeti fakultást, a melynek egy része, a vegytani és az embertani intézet úgy is a műegyetem szomszédságában van. A tudományegyetem központi épületében igyekelemes helye marad a jogi és a hittudományi karnak, továbbá a különböző egyetemi hivataloknak.

Hármas jubileum *Jászóváron*. A *premontrei* tantőrend *jászóvári* székhelyén június 29-ikén hármas jubileumot tartott. A most végződött iskolai évvel töltötte be a rend három érdemes tagja szerzetesi életének és tanügyi működésének negyvenedik évét. A tanügyi irodalom s tudomány terén érdemes három rendtag: *Natafalussy Kornél*, a nagyváradi tankertület kir. főigazgatója, dr. *Károly Gy. Hugó*, igazgatói címmel felruházott állami felsőbb leányiskolai rendes tanár *Budapest*ben, dr. *Stóhr A. Szilárd*, a kassai kir. konviktus kormányzója, az orsz. közoktatási tanács tagja. Mind a hárman az 1861–62-ik tanévben kezdték meg érdemeikben és sikereikben gazdag tanári pályájukat. A *Jászóváron* június 29-ikén tartott rendtanácsban dr. *Takács Menyhért* prépost-prélatus nagy elismeréssel emlékezett meg a jubilánsokról s érdemeiket jegyzőkönyvbe iktatták.

A júniusi hőség. Szokatlanul forró napok voltak június végén *Amerikában*, sőt *Angliában* is. Nálunk is mutatkozott a kánikulai hőség egy-két napon, de

A TERMÉSZETES GYÓGYINTÉZET FÜRDŐ- ÉS LAKÓHÁZA A FÜZÉR-UTCÁBAN.

aztán enyhült és eső hűvösítette, New-Yorkban június 27-én kezdődött az elviselhetetlen hőség és rendkívül sok áldozatot követelt. New-Yorkban étől kezdve július első napjág 300-nál több halálos napszúrás fordult elő; csak június 30-án 87. Julius elsejéről egy távirat azt jelentette: A hőség miatt 150 rendőr beteg fekszik a kórházakban. A Bellevue-kórházban június 30-án tizenhat tonna jeget fogyasztottak el a betegek kezelésénél. Az üzletek egész nap zárva vannak. A lakosság nagy része az éjjelt szabad ég alatt, a városi kertekben tölti, mert zárt helyiségekben lehetetlen megmaradni. Orvosi szakemberek azt mondják, hogy ha ez a hőség még három napig tart, akkor az Egyesült-Államokat nagy csapás érheti.

A kínai császárné sátra. A kínai háború alatt főleg Peking megszállásánál, a szövetséges csapatok nagyon sok becses tárgyhöz, kínai műipari cikkekhez, szövetekhez, finom porcellánokhoz juthattak. A császári palotákat is megszállván, a régiségek és finom ritkaságok közt válogattak és hogy válogattak is, elégszer volt szó róla. A francia kormány a francia partokra érkezett egész hajónak ily szállítást lefoglalta és visszaküldötte. De azért akadt sok hadi zsákmány. Most azt jelentik, hogy a francia csapatok megszerezték, magokkal is vitték a kínai császárné gyönyörű sátorát, melyet kirándulásai alkalmával szokott használni. A sátor állítólóg egy mandarin ajándékozta Lau-

LÉGHÁZAK.

A LÉGFÜRDŐ BELSEJE.

TERMÉSZETES GYÓGYINTÉZET BUDAPESTEN.

rent francia alezredesnek, ki viszont a francia tengerészeti miniszternek küldte el. A sátor tíz méter hosszú, hét méter széles sárga selyemből van, gyönyörű himzésekkel. Összes súlya 156 kilogramm. A sátor egyelőre a párisi invalidus-palotában helyezték el s aztán valamelyik állami muzeumba kerül.

A bélyegeken történő befizetések megszüntetése. A magyar kir. államasutak igazgatósága, a kereskedelemügyi magyar kir. miniszternek a magyar kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg kibocsátott rendelete alapján bélyegeken történő befizetéseket többé nem fogad el. Figyelmezteti ennek alapján a közönséget, hogy ezután bármilyen néven nevezendő befizetéseit csak készpénzben vagy pedig a postatakarékpénztár útján teljesítse.

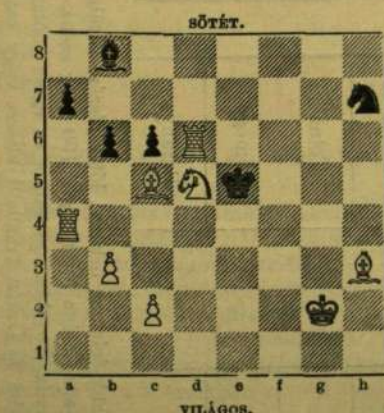
HALÁLOZÁSOK.

Mádi Kovács György tábornagynagy holttestét július 3-ikán reggel szentelték be a gerjéni kastélyban s onnan Paksra, a családi sírboltba szállították szülei mellé. A jeles katona már régen betegeskedett, de halála mégis hirtelen történt. Június 30-ikán, vasárnap este még orvosával, dr. Góth Lajosnál sakkozott s aztán reggeli öt órakor már meghalt. A király nevében Bolfras főhadsegéd intézett a családtagokhoz részvételt nyilvánító táviratot. Lohkovitz herceg budapesti hadtestparancsok bejelentette, hogy a temetésen Rohonczy altábornagy fogja

Elhunytak még a közelebbi napokban: Kovács SIMON, székesgyházi kanonok, Gyulafehérvárott. — ABRAHÁM GYULA, taktika-harkányi ref. lelkész, életének 63-ik évében, Takta-Harkányban. — ID. NURCSÁN JÓZSEF, 1848—49-beli főhadnagy, nyug. orsz. országgyűlési ellenőr, 84-ik évében, Szamosújvárt. Mint a 29-ik honvédszázalaj vitéz főhadnagya résztvett a szibói ütközetben. Kolozsvár bevételénél s Temesvár ostrománál elfogták. A kolozsvári ereklye-múzeum a haza védelme körül teljesített szolgálataiért, a közpályán folytatott mintaszerű életéért, valamint a múzeum alapítása és fejlesztése körül tanúsított lelkes és sikeres támogatásáért tiszteletbeli taggá választotta. Özvegye, fia, dr. NURCSÁN JÓZSEF kultúrvezető és két leánya gyógyszerol. — LISZNYAI JÁNOS, a képviselőház nyug. pénztárnoka, Budapesten és holttestét Nyiregyháza szőlőhegyi temetőjébe helyezték. A képviselőház tisztikarának nevében Dessewffy Arisztid háznagyti titkár mondott beszédet. — IFJ. BARBÁS JÓZSEF, Rókus-korházi segédorvos, dr. Barbás József főorvos 28 éves fia, Budapesten, önkéntesülgetve oltván ki életét. — KLEIN LIPÓT, nagykereskedő, 48-as honvéd, ki Szent-Tamás ostrománál is jelen volt, 71 éves korában, Szabadkán. — ADDA KÁLMÁN, nyug. kir. osztálygeológus, 39 éves korában Pozsonyban. — LAZÁR ODÓN, Szilagy-Somló város alkapitánya, szívészékhűtésben. — GERÉ JÁNOS, löcsei főreáliskolai tanár, Lőcsén, 55 éves korában. Harminez évig működött a tanári pályán. — REUTH-WICH LAJOSNÉ, szül. Nikolics Mihaela báróné, huszár főhadnagy neje, báró Nikolics Fedor val. belső titkos tanácsos leánya, 21 éves korában gyermekágyban, Radnán. — ÖZV. ROZVÁGYI ANTONYI ISTVÁNNÉ, szül. Liszka Steller Florentina, 80 éves, Eperjesen. — RAJNAI INÉSKÉ, polgári tanítóképző-intézeti növendék, özv. Rajnai Vilmosné, szül. Jeney Ilona leánya, Budapesten, 21 esztendő korában. — BÁTNYI ENDRÉNÉ, szül. Schlenk Hermína, Székes-Fejérvárott. — KUBÁNYI KÁROLYNÉ, szül. Berthán Paulin, Bátón.

SAKKJÁTÉK.

2230. számú feladvány. Minckwitz J.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2213. sz. feladvány megfejtése Schaad Th.-től.

Table with chess moves: Világos. 1. Be3-e1, 2. Be1-e4, 3. Be4-e5, 4. F mat. Sötét. 1. Kd8-e7 (a), 2. Ke7-d6 (b), t. sz. Világos. a. 1. ... c4-e3, 2. ... t. sz. Sötét. 3. Ba1-e8 stb. Világos. b. 2. ... Ke7-d8, 3. Be4-e5 : stb.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lápóvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentúlán: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh D. — A pesti sakk-lőr.

mellette volt, s karjai közt érte a halál. Rákosi Jenő az elhunytján unokaöccsét sirattja. A fiatal 26 éves művész korai halálát régebbi szívbetegsége okozta.

WALKÓ LAJOS, a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank igazgatója, 49 éves korában, Herkules-fürdőn meghalt. Teljes egészségben utazott oda, de hirtelen befeg lett. Özvegye, szül. Fabricius Amália, két gyermeke és édesanyja gyászolja a megboldogultat. Walkó Lajos 19 éves korában lépett be mint hivatalnok a magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankba, a hol tehetségével, hűlő munkaejeggyel emelkedett. 1894-ben kiválasztották és 1896-ban választott igazgató lett. Halálának váratlan hírére a legnagyobb részvétet fogadták.

JURIS MIHÁLY, a privyegyei kerület néppárti képviselője, július elsején, Privyegye meghalt. Hetvenhét esztendőt élt, aranymiséis áldozópap, címzetes kanonok, privyegyei plébános volt. A képviselőházba az 1896-iki általános választás alkalmával került be s egészen a múlt évig tevékeny tagja is volt pártjának, sok kérdésben főszószólalt. Ez év óta állandóan betegeskedett, alig mutatkozott a Házában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Kovács SIMON, székesgyházi kanonok, Gyulafehérvárott. — ABRAHÁM GYULA, taktika-harkányi ref. lelkész, életének 63-ik évében, Takta-Harkányban. — ID. NURCSÁN JÓZSEF, 1848—49-beli főhadnagy, nyug. orsz. országgyűlési ellenőr, 84-ik évében, Szamosújvárt. Mint a 29-ik honvédszázalaj vitéz főhadnagya résztvett a szibói ütközetben. Kolozsvár bevételénél s Temesvár ostrománál elfogták. A kolozsvári ereklye-múzeum a haza védelme körül teljesített szolgálataiért, a közpályán folytatott mintaszerű életéért, valamint a múzeum alapítása és fejlesztése körül tanúsított lelkes és sikeres támogatásáért tiszteletbeli taggá választotta. Özvegye, fia, dr. NURCSÁN JÓZSEF kultúrvezető és két leánya gyógyszerol. — LISZNYAI JÁNOS, a képviselőház nyug. pénztárnoka, Budapesten és holttestét Nyiregyháza szőlőhegyi temetőjébe helyezték. A képviselőház tisztikarának nevében Dessewffy Arisztid háznagyti titkár mondott beszédet. — IFJ. BARBÁS JÓZSEF, Rókus-korházi segédorvos, dr. Barbás József főorvos 28 éves fia, Budapesten, önkéntesülgetve oltván ki életét. — KLEIN LIPÓT, nagykereskedő, 48-as honvéd, ki Szent-Tamás ostrománál is jelen volt, 71 éves korában, Szabadkán. — ADDA KÁLMÁN, nyug. kir. osztálygeológus, 39 éves korában Pozsonyban. — LAZÁR ODÓN, Szilagy-Somló város alkapitánya, szívészékhűtésben. — GERÉ JÁNOS, löcsei főreáliskolai tanár, Lőcsén, 55 éves korában. Harminez évig működött a tanári pályán. — REUTH-WICH LAJOSNÉ, szül. Nikolics Mihaela báróné, huszár főhadnagy neje, báró Nikolics Fedor val. belső titkos tanácsos leánya, 21 éves korában gyermekágyban, Radnán. — ÖZV. ROZVÁGYI ANTONYI ISTVÁNNÉ, szül. Liszka Steller Florentina, 80 éves, Eperjesen. — RAJNAI INÉSKÉ, polgári tanítóképző-intézeti növendék, özv. Rajnai Vilmosné, szül. Jeney Ilona leánya, Budapesten, 21 esztendő korában. — BÁTNYI ENDRÉNÉ, szül. Schlenk Hermína, Székes-Fejérvárott. — KUBÁNYI KÁROLYNÉ, szül. Berthán Paulin, Bátón.

mellette volt, s karjai közt érte a halál. Rákosi Jenő az elhunytján unokaöccsét sirattja. A fiatal 26 éves művész korai halálát régebbi szívbetegsége okozta.

WALKÓ LAJOS, a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank igazgatója, 49 éves korában, Herkules-fürdőn meghalt. Teljes egészségben utazott oda, de hirtelen befeg lett. Özvegye, szül. Fabricius Amália, két gyermeke és édesanyja gyászolja a megboldogultat. Walkó Lajos 19 éves korában lépett be mint hivatalnok a magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankba, a hol tehetségével, hűlő munkaejeggyel emelkedett. 1894-ben kiválasztották és 1896-ban választott igazgató lett. Halálának váratlan hírére a legnagyobb részvétet fogadták.

JURIS MIHÁLY, a privyegyei kerület néppárti képviselője, július elsején, Privyegye meghalt. Hetvenhét esztendőt élt, aranymiséis áldozópap, címzetes kanonok, privyegyei plébános volt. A képviselőházba az 1896-iki általános választás alkalmával került be s egészen a múlt évig tevékeny tagja is volt pártjának, sok kérdésben főszószólalt. Ez év óta állandóan betegeskedett, alig mutatkozott a Házában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Kovács SIMON, székesgyházi kanonok, Gyulafehérvárott. — ABRAHÁM GYULA, taktika-harkányi ref. lelkész, életének 63-ik évében, Takta-Harkányban. — ID. NURCSÁN JÓZSEF, 1848—49-beli főhadnagy, nyug. orsz. országgyűlési ellenőr, 84-ik évében, Szamosújvárt. Mint a 29-ik honvédszázalaj vitéz főhadnagya résztvett a szibói ütközetben. Kolozsvár bevételénél s Temesvár ostrománál elfogták. A kolozsvári ereklye-múzeum a haza védelme körül teljesített szolgálataiért, a közpályán folytatott mintaszerű életéért, valamint a múzeum alapítása és fejlesztése körül tanúsított lelkes és sikeres támogatásáért tiszteletbeli taggá választotta. Özvegye, fia, dr. NURCSÁN JÓZSEF kultúrvezető és két leánya gyógyszerol. — LISZNYAI JÁNOS, a képviselőház nyug. pénztárnoka, Budapesten és holttestét Nyiregyháza szőlőhegyi temetőjébe helyezték. A képviselőház tisztikarának nevében Dessewffy Arisztid háznagyti titkár mondott beszédet. — IFJ. BARBÁS JÓZSEF, Rókus-korházi segédorvos, dr. Barbás József főorvos 28 éves fia, Budapesten, önkéntesülgetve oltván ki életét. — KLEIN LIPÓT, nagykereskedő, 48-as honvéd, ki Szent-Tamás ostrománál is jelen volt, 71 éves korában, Szabadkán. — ADDA KÁLMÁN, nyug. kir. osztálygeológus, 39 éves korában Pozsonyban. — LAZÁR ODÓN, Szilagy-Somló város alkapitánya, szívészékhűtésben. — GERÉ JÁNOS, löcsei főreáliskolai tanár, Lőcsén, 55 éves korában. Harminez évig működött a tanári pályán. — REUTH-WICH LAJOSNÉ, szül. Nikolics Mihaela báróné, huszár főhadnagy neje, báró Nikolics Fedor val. belső titkos tanácsos leánya, 21 éves korában gyermekágyban, Radnán. — ÖZV. ROZVÁGYI ANTONYI ISTVÁNNÉ, szül. Liszka Steller Florentina, 80 éves, Eperjesen. — RAJNAI INÉSKÉ, polgári tanítóképző-intézeti növendék, özv. Rajnai Vilmosné, szül. Jeney Ilona leánya, Budapesten, 21 esztendő korában. — BÁTNYI ENDRÉNÉ, szül. Schlenk Hermína, Székes-Fejérvárott. — KUBÁNYI KÁROLYNÉ, szül. Berthán Paulin, Bátón.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Kovács SIMON, székesgyházi kanonok, Gyulafehérvárott. — ABRAHÁM GYULA, taktika-harkányi ref. lelkész, életének 63-ik évében, Takta-Harkányban. — ID. NURCSÁN JÓZSEF, 1848—49-beli főhadnagy, nyug. orsz. országgyűlési ellenőr, 84-ik évében, Szamosújvárt. Mint a 29-ik honvédszázalaj vitéz főhadnagya résztvett a szibói ütközetben. Kolozsvár bevételénél s Temesvár ostrománál elfogták. A kolozsvári ereklye-múzeum a haza védelme körül teljesített szolgálataiért, a közpályán folytatott mintaszerű életéért, valamint a múzeum alapítása és fejlesztése körül tanúsított lelkes és sikeres támogatásáért tiszteletbeli taggá választotta. Özvegye, fia, dr. NURCSÁN JÓZSEF kultúrvezető és két leánya gyógyszerol. — LISZNYAI JÁNOS, a képviselőház nyug. pénztárnoka, Budapesten és holttestét Nyiregyháza szőlőhegyi temetőjébe helyezték. A képviselőház tisztikarának nevében Dessewffy Arisztid háznagyti titkár mondott beszédet. — IFJ. BARBÁS JÓZSEF, Rókus-korházi segédorvos, dr. Barbás József főorvos 28 éves fia, Budapesten, önkéntesülgetve oltván ki életét. — KLEIN LIPÓT, nagykereskedő, 48-as honvéd, ki Szent-Tamás ostrománál is jelen volt, 71 éves korában, Szabadkán. — ADDA KÁLMÁN, nyug. kir. osztálygeológus, 39 éves korában Pozsonyban. — LAZÁR ODÓN, Szilagy-Somló város alkapitánya, szívészékhűtésben. — GERÉ JÁNOS, löcsei főreáliskolai tanár, Lőcsén, 55 éves korában. Harminez évig működött a tanári pályán. — REUTH-WICH LAJOSNÉ, szül. Nikolics Mihaela báróné, huszár főhadnagy neje, báró Nikolics Fedor val. belső titkos tanácsos leánya, 21 éves korában gyermekágyban, Radnán. — ÖZV. ROZVÁGYI ANTONYI ISTVÁNNÉ, szül. Liszka Steller Florentina, 80 éves, Eperjesen. — RAJNAI INÉSKÉ, polgári tanítóképző-intézeti növendék, özv. Rajnai Vilmosné, szül. Jeney Ilona leánya, Budapesten, 21 esztendő korában. — BÁTNYI ENDRÉNÉ, szül. Schlenk Hermína, Székes-Fejérvárott. — KUBÁNYI KÁROLYNÉ, szül. Berthán Paulin, Bátón.

Szerkesztői üzenetek.

Aratásakor. Elbeszélés. Azaz hogy annak mondja a szerző. De nem az, hanem inkább életkép. Sajnos azonban, hogy nem sikerült. Pedig az íróban van meggyőző tehetség s le is tud írni valamit, de egészet alkotni, gondolatát, tárgyát élvezhető alakba önteni nem képes. Talán jó írók tanulmányozása és gyakorlat ezt is meghozhatja.

T. I. A parafát, ha mélyre nyomják is le, gyorsan feljön a víz színére s ott úszni kezd. Kísérletek szerint ez a mélység azonban legfeljebb csak hatvan méter lehet, ha lejjebb bocsátják, a víztömög nyomása miatt már nem képes fölemelkedni.

Nem közhelyek: Menyező. Szerkesztő úr! Elnyújtott, mesterkél, kuszál próza; sokszor alig van értelme. A ritmusról meg, úgy látszik, hogy fogalma sincs. — Csendes néma. Ott h... Az első szörnyű homályos, a másikkal nincsen semmi tartalma; nyelve, verselés is merev s a refráink is csak a versek egyhangúságát emelik. — A megfogyott virág. Szellő, repül. Nagyon kopott motívumokból áll. — bár elég ügyes verseléssel, — verseit s így nem tud az olvasóban érdeklődést kelteni. — Vigasztalás. Teljesen értelmetlen. — Az anyai látogatás című versnek tért nem adhatunk, mert már egy másik lapban megjelent.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 23-ik számában közölt képtalány megfejtése: Előítéletet nehezebb leküzdödni, mint egy csatát megnyerni.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Az Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. (Leány- és fiu-biztosító intézet). Folyó évi június hónapban 1018 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 58,769 korona 90 fillér fizetett ki. 1901 január 1-től június 30-ig beírt összes jutalékrészek száma 6622 és a kifizetett nászjutalékok összege 273,630 korona 94 fillér.

Zenemű ujdonságok megrendelhetők Klék-hivatalában Budapest, VI., Csengery-u. 62/a. «Magyar variété album» ének és zongorára (30 legújabb népszerű kuplós dal) 4 kor. Greininger Iván «17 magyar dalok egy legedőre» 3 kor. Csengery Gy. «100 legújabb divatos magyar dalok a nóták grófiaménya» 2 korona. Lányi Ernő Gárdonyi nóták 6 legújabb magyar Góre nóta — ebben a most oly divatos «Nagy-ságos és tekinetes szolgabíró ur kátsa cigány nót» — K 2.40. Legújabb «Os-Budavári» kuplok. Lengyel A. «A nők birodalmában» K 1.50 és D'Amant L. «Férfi hűség (Mánertroupe) K 1.50. «Susi mein Kind» K 1.80 és «Du mein Girl» K 1.80. Még bármilyen s bárhol megjelent zenemű folyton kapható. 9052

HA IZZAD,

ha viskét a teste, ha sötörös, ha bőrkütsései vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely Erényi-féle

Ichtiol-Salicylt

vegyen. Szagtalan. — Ára 3 korona, utasítással. Szétküldi: 8995

ERÉNYI gyógyszerész, Szabadszállás.

Főraktár: Török J. Király-utca 12. szám.

A Franklin-Társulatnál megjelent.

ÉLET.

ELBESZÉLÉSEK

Írta JAKAB ÖDÖN.

Neogrady Antal címképével. Ára füve 2 kor.

+ Soványság +

Szép, telt testidomok a mi keleti csoporthoz, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség. Orvosi rend. szerint. Szilgonyban beültek. Nem szűkező. Széles kiválasztás. Ára kartononként 2 kor. 50 fill. Postaltalány vagy utánvétellel. Használati utasítással.

Hygien. Institut 9155 D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 69

Alapított 1865-ben.

A legjobb bel- és külföldi

zongorák, pianók és harmonikumok

legelősből kaphatók

Heckenast Gusztáv

zongoratermben

Budapest, IV. Gizella-tér 2.

(Váci-útsz. sarkán).

Először udvari zongoragyárt Schiedmayer és fia stuttgarti udvari zongoragyárt magyarországi egyedüli képviselője. Valódi amerikai harmonikumok. 8874

Nagy kölcsönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

A legszebb francia papíralapok nagy választékban 8951

KLEIN VILMOS

papírkereskedésében,

Budapest, Kossuth Lajos-u. 20.

(Országos Kaszinó palotában.)

Látkepes levelező-lapok különlegességei raktára.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos ideg-bajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkor, a női arczot elégtelenül patinások s a női nemű szervek folyásosokkal kombinált haragos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabban

a PARÁDI ARSEN vízben (vastartalommal)

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Ronegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már minthogy legelőbbkelő orvosi tekintélyeink felkarolják a s fozgastók egész serege dicsőri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend. Gróf Károlyi Mihály uradalmi főügyelője Parád. Egy postaláda 7 palack paradí arsen-vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postállomásaira 5 korona 80 fillértért bérmentesen szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN. os. és kir. udvari szállító. 9153 Ásvány víz - nagykereskedő. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Specialista Sérvkötőkben.

Legújabb és. és kir. szab. Keleti-féle sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint legelőbbkelő ezen nemben; nem csak szik, nem gyakorol kellemtelen nyomást és előhívja ezáltal szerkezetét fogva az eddigi sérvkötők hiányait. Ára: egyoldala 12 kor., kétoldala 24 kor. Gyámban készülnek ezenkívül: mülábak, műkezek, müleges fűzők, egyenestartók, járó és nyújtó gépek, gummi göcsér-harigányok, ugyancsak az összes gummi-különlegességek urak és hölgyek részére. — Megrendeléseket pontosan csak a Keleti-féle sérvkötő készítői 8931

Keleti J. BUDAPEST.

IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban. Ezen hirdetés tulajdonosának be-

vásárlásánál 10%-ot engedélyezek.

Advertisement for 'Uj! CRÈME SANS GRAISSE Uj!' featuring a woman's face and text describing the cream's benefits for skin.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett os. és kir. közőhadreseregbeli csapatok, intézetek és elszigetelték élelmi szükségletei- nek stb. stb. szállítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

Table with multiple columns: 'A tárgyalás megtartatik', 'időtartam', 'Cs. és kir. közös hadsereg', 'mely napon', '1901 július 16.', '1901 július 19.', 'Bánatpénz', 'Körülbelül évi folyó szükséglet', 'Körülbelül évi folyó szükséglet', 'Bánatpénz'. Includes detailed specifications for military supplies and transport conditions.

* A körülbelül napi szükséglet az örkenyi lőter részére a táborozás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hó 1-étől szeptember havig 130 adag széná, 3400 gr., 100 adag széná, 4500 gr., 250 adag alomszalma a 1700 gr. és havonta 32 m³ kemény tűzifa. Továbbá ágyszalma az egész időtartamra 380 métermáza. A szállítást az örkenyi állomásra néve elnyerő kötelese az Örkenyi mellett lőterre vagy esetleg más, a táborba Örkenyi mellett bevonnak 1700 grammal számították. A 900 mm. ágyszalma megföld a táborozási időszakon és az 1902. évi október és csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon körvonalon a lőterén kiszolgáltatni. Az előbbieket után eső összes szükséglet, ugyanint az ezen szükséglet után eső bánatpénz a fent levő táblázatban van feltüntetve.

Különös határozmányok.

Azon állomásokra néve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár- (a lovaságnál az osztály-) összpontosítások eszközöketnek, illetőleg szabadságot lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani. Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomá- sokra néve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1901/1902-ik évben beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani. A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételei füzet IV. pont, 1. bekezdés, A-a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni. A kézvényelések a szükségleti helyeken lótapézikre néve ötnaponként, a fa és kőszénre néve havonként és az ágyszalmánál négyhavonként történnek. A lótapézikre, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztosság jóváhagyása mellett kivételesen 10 vagy 15 napra is kézvényelhetők. A bérleti uton szállítandó ágyszalma, tűzifa és kőszénre az ajánlatok a szükség- let helyére való feltételül elfuvarozással együtt teendők. A szállítók raktárai ne legyenek 1-9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai laktanyáktól és kocsizható út mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1-9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles a lótapézikket saját költségén elfuvarozni. Az alomszalmának 1/4 részben szupszalmából kell állani. Azon állomásokon, hol a szállító a széná-csomagokat kötelekkel köve átadja, a szal- makötegekre szánt szalma a csapatnak alomszalmául megterítés nélkül kiszolgáltatandó.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 órakor délelőtt bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. 2. Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az elő- irt bánatpénzkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állo- más szükségletének tárgyalására kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; későbbben érkező, vagy távirati uton tett aján- latok nem vétetnek tekintetbe. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutat- koznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni. 3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégéje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló bizottsághoz hivatalosan juttatandók. Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie. 4. A tárgyalásokra néve a Budapesten, illetőleg Székesfehérvárott, 1901. évi június hó 26-án kelt hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekintendők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktárknál, naponta délelőtt 9 óratól 12-ig. Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már köteleze van.

Ajánlati minta.

Én alulirt az 1901. évi június hó 26-án 3920. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen ***) ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N... állomásra néve: a szénának 5600 grammos adagját... f. szóval... fillér, az alomszalmának 2100 grammos adagját... f. szóval... fillér, az ágyszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt... f. szóval... fillér, a tűzifának köbméterét (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt... f. szóval... fillér, a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt... f. szóval... fillér. 190. évi... hó 1-től 190. évi... hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságosok, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételei füzetét illető pontjai értelmében, kiszolgáltatom és ezen ajánlatért a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a... pénztermék letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szava- toló) nevezetesen... összesen... korona bánatpénzzel kezeskedem. Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerém, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánatpénzemet a 10 száza- léknyi ovadék erejéig kiegészítenem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáráó szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételei füzetemben foglaltaknak is alávetem magamat. Az N... nek N.-ben kelt, ide mellékel értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az N... nek fog átküldetni. Kelt N...-ben, 1901... hó... n. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Megjegyzés.

***) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesnek kívánja tekinteni, az «összes» szó beszurandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékot nélkülözi, nem összesetnek tekintetik. Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó: «Ajánlat az 1900. évi szeptember hó 18-án kihirdetett s 190... hó...-n tartandó tárgyaláshoz.» A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő. (Utányomat nem díjaztatik.)

